

OMEGA

Levis R. Walton

Omega: Tajemné nebezpečí, které číhá na církvev na konci časů. Ellen Whiteová je spatřila a pak „se chvěla o svůj lid“. Zanechala nám dědictví naděje pro zápas s touto hrozbou.

Věnování:

Lee R. a Mabel B. Waltonové, učitelům, kteří dokázali oživit historii.

„Je nutné obstát jako obhájci pravdy, i když nás většina opustí; bojovat Boží zápas s několika společníky, to bude naše zkouška.“ 5T136

O B S A H

P ř e d m l u v a

Ú v o d

Kdybych mohla, pomohla bych ti

Obdrželi jsme neradostné zprávy

Ohnivý meč

Ty jsi ten muž

Omega

Zkouška přijde na každého jedince

Devět důležitých bodů

Jako dravý cyklon

Odkazy

P ř e d m l u v a

Jen zřídka kdy je napsána kniha tak jasným, plynulým způsobem, který čtenáře poznenáhlu unáší od první až k poslední kapitole jako na vlnách. Ačkoliv kniha pojednává o předmětu neobyčejné důležitosti, nabízí přitom maximální potěšení i užitek.

Právě taková je kniha, kterou držíte v rukou. Pročetl jsem ji v rukopisné formě několikrát, dříve než vyšla tiskem a pokaždé znovu mne uchvátil vzletný autorův styl a jeho schopnost udržet si pozornost čtenáře.

Daleko víc mne však zaujala jeho schopnost sladit souběh historie církve adventistů se současnými národními a mezinárodními událostmi. Krátkými tahy literárního štětce vykresluje pisatel události ve Spojených státech, Číně, Rusku a Německu jako pozadí problémů, jež zničily sanatorium a nakladatelství v Battle Creeku. Tím staví církev adventistů do rámce skutečných událostí a vyhýbá se dojmu, že církev existuje ve vzduchoprázdnu.

Autor však nabízí víc než své literární umění, pojednává o bodu, který by měl pečlivě promyslet každý adventista. Ellen Whiteová označila věroučnou krizi, jež otřásla církví začátkem dvacátého století, termínem „odpadnutí alfa“ a předpověděla, že v určitý čas nastane „odpadnutí omega“.

Možná, že nikdo přesně neví, co mínila termínem omega, avšak adventisté by byli nezodpovědní, kdyby se nesnažili odhalit to, co měla na mysli. Každý se musí učit z lekcí historie, aby se vyhnul opakování chyb minulosti.

Autor knihy nabízí různé lekce, kterým je možno se ze zkušenosti „alfa“ naučit, přesto však není strnulý ve svých závěrech. Poukazuje na podobnosti mezi „alfa“ a současnými

událostmi vně církve. Činí to především proto, aby upoutal naši mysl a ne, aby odmítl diskuzi. Domnívám se, že kniha přináší užitečné, perspektivní řešení týkající se probíhajících událostí tím, že nám připomíná „cestu“, kterou nás Pán provázel, a jeho vedení v naší minulosti. Vzbudil v nás ostražitosť vůči současným a budoucím nebezpečím. Všichni, kteří knihu budou číst pozorně a v modlitbách, budou lépe připraveni, aby věrně obstáli v Kristově pravdě, až přijde nastávající krize.

Kenneth H. Wood
editor adventního Review

Ú v o d

Marek Hanna byl mocným, hezkým mužem s prořídlymi vlasy, úzkým knírem, který lemoval jeho tvář. Když mluvil, byl zvyklý vidět výsledky. Například nedávno jakoby jednou rukou dosadil za presidenta USA Williama McKinleyho. Právě začalo nové století. Rok 1900 se vynořil stejně jako lesklý, nový dolar a jak senátor Hanna viděl, budoucnost vedla přímo ke hvězdám. „Vysoké pece taví,“ zvolal, „textilní stavy zpívají své písně. Přichází naše prosperita a kyne nám štěstí!“

Mladý senátor z Ohia nebyl takového názoru sám. 1. ledna 1900 se budoucnost zdála plná příslibů jako jarní ráno. Konečně zavládl na světě mír. Čína se svými stovkami miliónů byla stále otevřená pro cestování i pro evangelium. Obrovská země, kterou její synové a dcery nazývaly Velkou Rusí, nabízela také čas. Ale zcela jistě se ve skleněných přesýpacích hodinách sypaly poslední zrnka písku; brzy budou velké problémy vyžadovat obrovské změny. Zbývala téměř dvě desetiletí do výstřelu z pušky blízko Zimního paláce cara, aby se navždy změnil směr historie – a příležitosti pro konání Božího díla. Nesmírné změny visely nad zítřkem jako šedivé mraky, které oznamují, že se blíží hrozná bouře. Na Nový rok roku 1900 jen několik lidí vidělo něco jiného než sluneční zář.

„Jestli někdo nemohl vydělat peníze minulý rok, jeho případ je beznadějný,“ upozorňoval redaktor jednoho časopisu. Duchovní z New Yorku myslel, že „zákony se stávají spravedlivějšími, vládcové lidštějšími, hudba je stále sladší a knihy moudřejší.“

Jeden z mála varovných hlasů přišel od malé 72-leté paní, která Nový rok 1900 trávila v Novém jižním Walesu Austrálie. Už po několik let poukazovala stále konkrétněji na velkou katastrofu, která dopadne na svět, a přestože se její zmínky zdály všeobecně nesplnitelné v oné době, opakovala je s vytrvalostí, která si zasluhuje pozornost.

„Brzy nastane zničení a smrt, vzrůst zločinnosti a bohatí, kteří zbohatli na úkor chudých se setkají s nelítostným hněvem. Ti, kteří zůstanou bez Boží ochrany nebudou bezpečni na žádném místě, ani v žádném postavení. Lidé se cvičí a používají své vynalézavosti, aby zahájili největší mašinérii k týrání a vraždění... Ať se prostředky díla a pracovníci rozptýlí.“

Tato slova zněla cize, naprosto neodpovídala náladě doby a k poslouchání byla obtížnější než uhlazené představy ctihodného Newella Hillise, který ve svém shromáždění v Brooklynu kázal o moudřejších knihách a stále sladší hudbě. Přesto však lidé mohli věnovat na začátku nového století pozornost varováním E. Whiteové, protože v minulosti měla příliš často pravdu, než aby ji někdo ignoroval a cítil se tak bezpečně.

Nikdo to v novoroční ráno asi nevěděl, ale její předpovědi byly na prahu vyplnění. Ještě tentýž měsíc bude Lenin propuštěn z vyhnanství na Sibiři a začne závod Ruska proti bezpečnosti západní Evropy. Anglie, Francie a Rusko se budou obávat sílicí německé aliance a uzavřou třístrannou dohodu. V Curychu mladý univerzitní student Albert Einstein už psal na papír neznámé vzorce a zasl nad možností změny hmoty v energii.

Novoroční den 1900 – v Šanghaji se prodírají pomalu britské parníky proti proudu řeky Huang-pu na výsluní zimního slunce. V Petersburgu se projíždí po břehu Něvy ruská šlechta v kočárech vyložených rudým sametem. Potom se spěchá rychle převléknout do společenské večerní toalety. Pohybuje se pouze ve vybraných kruzích ruské společnosti, která toto období považuje za období zábav. Pro ně jsou typické třpytivé noci, ozdobené bílými sametovými tanečními šaty, uniformy se třpytivými ozdobami; večírky, ze kterých žádný neodchází před 3. hodinou ranní, a to, že úřední činitelé zůstávali tak dlouho, dokud se obloha nezbarvila perleťově a rudě stříbrnými tahy svítání.

Nový rok v Berlíně – generál Alfred von Schlieffen už ví, že když přijde válka, bude ničit krásné, rovné pláne Belgie. Ví to, protože mapy jsou již připravené.

Ve spisech adventistů sledujeme slova poslední naléhavé výzvy, kterou mají lidé uposlechnout dřív, než bude příliš pozdě: „Lidé se cvičí a své vynalézavosti používají k tomu, aby připravili a rozběhli největší mašinérii k týrání a vraždění... Ať se prostředky díla a pracovníci rozptýlí...“

Světlu se zdálo, že nadchází jitro, hodiny dějin však svědčily o nadcházejícím západu slunce. Paprsky vycházejícího slunce r. 1900, které hřály, jsou posledním zlatým okamžikem příležitosti práce v míru, který nečekaně v noci zmizí.

Boží dílo ještě může být konáno ve svitu slunce, ale čas se krátí. Jen jedna podstatná otázka zůstává: Odpoví požadavkům doby Boží lid?

Kapitola 1.

„Kdybych mohla, pomohla bych ti.“

1. ledna 1900 Ellen Whiteová vstala časně a, jak to dovoľoval její zdravotní stav, se osprchovala, oblékla a rychle spěchala ke křeslu, v němž psala. Tento zvyk se ustálil během dlouhých let. Časně ranní chvíle byly v mnoha ohledech nejlepšími; nebyly rušeny povinnostmi rušnějších hodin dne. Pokud vstala po bolestně prožité noci, věděla už, jak nejlépe zvládnout situaci. Před snídaní obvykle několik hodin psala.

Tohoto jitra byla její mysl zatížena zvláštním břemenem, které se po několik minulých let stávalo hlavní záležitostí: Kam vede John Kellog adventní lékařské dílo? Byl jejím přítelem, který v mládí strávil mnoho hodin v jejich domově a Ellen mu ráda psala „jako matka píše svému synovi“. (1) A přece, v Battle Creeku se nedávno odehrály znepokojující události a hrozily začátkem problémů. Město se stalo, přes její opakovaná varování, velkou a stále nezvládnutelnější adventistickou kolonií. Dlouhá léta varovala proti nebezpečí koncentrování prostředků díla a hřiven na jednom místě, až v r. 1900 adventistická instituce dominovala městu. Blízko břehu řeky Kalamazoo stály budovy nakladatelství Review, jejichž vedení se živě zajímalo o tisk pro každého zákazníka, který byl ochoten zaplatit. O bok domů dále stála modlitebna Dime s kapacitou 3.400 lidí. Zde se každou sobotu ráno shromáždilo 173 tříd sobotní školy, v nichž jednotlivé frakce zápasily o vedení a o vystižení vhodného

okamžiku, kdy se odváděly dary desátků pro církevní účely. Asi míli odtud jste mohli najít budovu úřadu Generální konference, školu v Battle Creeku, stále se rozšiřující továrnu na potraviny a sirotčinec. Bydlely zde tisíce adventistů v jedné oblasti, přeplněné spekulanty s byty, kteří se stali podívanou pro pozorovatele. Toto místo bylo nazváno „hornickou kolonií adventistů“. (2)

Všechno se ztrácelo ve stínu obrovského komplexu budov sanatoria, které se táhlo téměř půl míle podél Washingtonské třídy. Pracovalo v něm asi na tisíc adventistů. Když E. Whiteová viděla, že jsou zváni další, aby si zaopatřili živobytí, varovala proti tomu. Smyslem existence církve je osobní služba druhým, zde však vznikalo zjevné nebezpečí. Ve smyslu křesťanské služby světu bylo zřejmé, že jedna z hlavních částí církve začala odumírat.

Po několik let bylo možno pozorovat v sanatoriu nezdravé příznaky, naznačující, že tato kolosální instituce bude vyrvána z církevní správy. Kellog už odkryl své karty. Už v r. 1895 zřídil Americkou zdravotně-misijní školu a začal ji postupně oddělovat od církve. „Toto není sektářská škola,“ prohlášoval, „a proto se zde nebude vyučovat církevní doktríně.“ (3) V této době bylo sanatorium mocnou pákou v církvi, a to znamenalo, pokud církev bude chtít zachovat tuto instituci pro budoucnost, že bude mít dříve či později co do činění s Johnem Harvey Kellogem. Kellog byl malý a energický muž, který později v životě chodil v sanatoriu v bílém plášti a kamaších. Podle vyprávění diktoval během jízdy na koni do zaměstnání korespondenci tajemníkovi, který běžel podél. Byl to muž fascinujícího charakteru s přirozeným lékařským nadáním a darem přesvědčivého řečnického nadání. Byl mužem, který plakal, když v modlitebním shromáždění četl dopis od E. Whiteové, a přitom ji později obvinil jako plagiátorku. Zdálo se, že dokáže konat všechno, jen ne odolat pokušení vést sanatorium v Battle Creeku a celé zdravotní poselství jakousi tajemnou cestou načrtnutou ve své mysli. E. Whiteová celá léta s doktorem korespondovala a prosila ho, aby své ambiciózní plány se sanatoriem zanechal a finanční zisk zasílal světovému poli, které trpělo zvlášť v nových oblastech Austrálie nedostatkem. Jako odpověď obdržela nehezky výrok, že sanatorium zasílá peníze podle svého programu z Michiganu ven. Byl to dostačující argument pro člověka neznalého poměrů, umožňoval tak zcela legální absolutní rozhodování ve všem. E. Whiteové to bylo zcela jasné. Okem proroka mohla totiž spatřit, jak pochybný řád sanatoria, tak i vychytralé doktorovy oči, prohlížející dokumenty. Spatřila menšího, živého muže, oděného v bílém, jak tiše sedí, zatímco jeho právníci konali svou práci. Mírně zaklonil svou hlavu a svými prsty bubnoval do desky pracovního stolu. „Byly mi zjeveny věci, které mně velmi rozrušily,“ napsala E. Whiteová v r. 1898. „Viděla jsem muže, který úzce spolupracoval se svými právníky, ale Bůh nebyl jejich společníkem. ... Jsem nucena říci, že nejednáš pod vedením Božího Ducha.“ (4)

Časovost uvedeného výroku je překvapující. V této době Kellog pozměnil vlastnickou strukturu správy sanatoria do formy, jež mu jednoho dne mohla umožnit odtržení instituce od církve. V r. 1897 skončil její smluvní základ po třicetiletém trvání a zákony v Michiganu vyžadovaly, aby byla korporace rozpuštěna, její podíly prodány a pak mohla být znovu zformována nová společnost. Pokud si někdo přál změnit status, měl k tomu nepochybně zlatou příležitost a Kellog si ji nenechal ujít.

1. června 1898 se malá skupina zájemců dostavila na prokuraturu v michiganském Marshallu a tam byly podíly prodány skupině, vedené dr. Kellogem. Vytvořili znovu korporaci, vydali ústavní řád i cenné papíry. Pokud mělo sanatorium trvat dál, musel tento proces proběhnout. Generální konference učinila legální kroky. Zdánlivě se nic nestalo, bylo pouze formalitám učiněno zadost. Ale ti, kteří pečlivě prostudovali vyhlášenou právní strukturu nové korporace, viděli, že zde vznikla možnost pro příležitostnou změnu. Podíly, které dříve vlastnili jen adventisté, se najednou nabízely každému, kdo byl ochoten podepsat dokument, prohlášující sanatorium za „oddělené od církve, nesektářské, humanitární a filantropické“. Všem, kteří se proti tomuto hanlivému jazyku ohradili, Kellog obratně

odpovídal: „Byla to pouhá formalita a navíc se společnost může těšit výhodě, že získala státní status.“ (5) Do roku 1906 se čelisti pasti staly viditelnými pro všechny. Jak se blížilo odtržení od církve, doktor tvrdil, že řád společnosti nedovoluje jakoukoliv činnost s náboženským či sektářským nádechem a stroze církvi sdělil, jak se splní jeho velký sen na břehu řeky Kalamazoo: „Církev nevlastní nic a nikdy nic nemůže vlastnit, protože to patří veřejnosti.“ (6)

V přibližně stejné době vyslovil Kellog ještě jeden návrh, který daleko převyšoval jeho dosavadní plány. Řečeno jednoduše, navrhoval, aby každý církvi zřízený zdravotní ústav v severní Americe byl správně naprosto napojen na sanatorium v Battle Creeku.

„Lékařsko-misijní výbor doporučuje tento plán, aby se všechna sanatoria spojila dohromady. Namísto roztroušených samosprávních organizací tam, kde jsou ústavy ... byly zřízeny organizace, které budou „nerozlučně spjaty“ s Battle Creekem.“ (7)

Této myšlence mocně oponovala Ellen Whiteová i vedoucí církve. Přesto v následujících měsících Kellogovi přívrženci vehementně podporovali nový návrh a otázka sanatoria začala zajímat lidi nespokojené s církvi. Mnozí z nich byli nadanými lidmi, vzdělanými v teologii nebo v medicíně. Jeden z nich byl hudebním skladatelem a jeho písňe si nejednou podmanily posluchače. Někteří z nich, vyplácení z bohatého přídělu peněz ze sanatoria, začali pracovat na knize, která označovala Ellen Whiteovou jako podvodníka. Prominentní osoby začaly se vzrůstající odvahou mluvit o velkých uměních v církvi, o nové formě struktury, o nových cílech a misií církve.

Mezitím poznenáhlu pod povrchem, pod ochranou bohatství sanatoria v Battle Creeku a Kellogova nadání pro prosazování věcí, jeho společníci usilovali o prosazování svých záměrů ještě pečlivě utajovaných přede všemi, kromě 72-leté ženy v Austrálii. Jen ona viděla během spánku nezdravá shromáždění a noční setkávání s bíle oblečeným mužem, jehož schopnosti nátlaku lze jen těžko vystihnout slovy.

To je problém, který zatěžuje mysl Ellen Whiteové ve chvíli, kdy paprsky vycházejícího novoročního slunce začínají zahřívát oblohu v Cooranbongu. Mocná lékařská pravice církve, tak potřebná k otupení předsudků lidí, otevírající dveře adventnímu poselství, je neúprosně oddělována od celého organismu adventní církve. E. Whiteová bere kus čistého papíru, přikládá pero a již plynou slova předsedovi Generální konference Georgu Irwinovi: „Milý bratře Irwine ... Zachraň dr. Kelloga z područí jeho já. Neřídí se radou, kterou by se měl řídit.“ (8)

devatenáct století – vybídky k dokončení Božího díla nikdy předtím nebyly jasnější. Svět žije konečně téměř celý v míru. Od Maine po Manilu, z Paříže do Kantonu může kdokoli jít s evangeliem, a to dokonce bez cestovního pasu. Lidé jsou žádostiví slyšet o zdravotním poselství, které doposud neslyšeli. Chtějí fyzicky cvičit, pracovat a svou nesplněnou potřebu měnit na bláznivou vášeň cyklistiky. Několik šťastných jednotlivců se rozrostlo v tisíce a neuvědomují si, jaký zápas se odehrává pod povrchem, i když navenek je všechno v pořádku. Nebesa konají službu andělů všechno, aby připravila svět pro adventní poselství. Bylo nabídnuto mocné poselství o pozdním dešti a o vítězství nad hříchem v Kristu Ježíši. V Americe je vydán návrh o uzákonění neděle, vedou se široké diskuze a stávají se šokem, který věřící burcuje z apatie k novému životu. Je jisté, že se nevyužitá příležitost ztrácí. Sanatorium v Battle Creeku se vydalo na cestu odtržení od církve, jeho fondy jsou zneužívány a zákonný základ jeho existence zmanipulován. Nakladatelství Review přijímá světské zakázky do tisku. Jejich obsah je takový, že E. Whiteová se obává ohrožení těch, kteří sázejí text. Základní body věrouky církve se střetávají s novými prvky, které, jak ona varuje, ohrozí samotné základní pravdy, spolu s učením o nebeské svatyni. Těžko pochopíme, jak zoufale, ve snaze ochránit církev před nebezpečím, varuje adventní rodiče, aby ochránili své děti před Battle Creekem, kde by „byly nakaženy, infikované ... kritikou a oslabenou důvěrou v naše kazatele a poselství“. (9) Poslední paprsky odcházejí od Božího lidu, který kupuje a prodává podíly sanatoria, mění jeho organizaci a plánuje a plánuje...

Brzy dostává dr. Kellog dopis, který Ellen Whiteová napsala několik dnů před vánocemi. „Píši Ti tak, jak píše matka vlastnímu synovi. Kdybych mohla, pomohla bych Ti... Až budu moci, navštívím Tě... Pokud přijmeš poselství výstrahy, které Ti posílám, vyhneš se nesmírným těžkostem.“ (10)

Všechno je prakticky připraveno. Jako Izrael pod Sinajem, tak Boží lid je nyní jen několik týdnů cesty od země zaslíbené. Je čas, aby se adventní poselství šířilo jako oheň po strništi. Přišla doba pro satanův protiútok. Nastala chvíle pro odpadnutí Alfa.

Kapitola 2.

Obdrželi jsme neradostné zprávy.

18. února 1902 – za chladného svítání se rozezněl výstražný zvuk sirény uvnitř cihlové a kamenné stavby požárního oddílu Battle Creeku. V mihotavé záři lamp si požárníci zapínali mosazné knoflíky svých dvojitých uniforem, zatímco dole vozkové zapřahali do hasicích vozů. Kočička vyskočil na kozlík čerpacího vozu, popadl oštěp a velký vůz se vyřítit na noční ulici těsně před svítáním. Byl to právě čtvrtek, kdy vyhořelo sanatorium až do základů. Mezitím, co se hlavní budova proměnila v ohnivou výheň, v přízemí odváděl personál čtyři sta pacientů do bezpečí. Jeden požárník později poznamenal, jak neúčinné se jevílo jejich úsilí; zdálo se, že voda přidávala zběsilým plamenům ještě na síle. Do svítání zmizel hlavní komplex budov a zimní ráno spatřilo pouze doutnající trosky.

Dr. Kellog se již během návratu z pobřeží Pacifiku dozvěděl o tragédii od reportéra novin na nádraží v Chicagu. Začal okamžitě jednat. Jakmile přestoupil do vlaku na Battle Creek, kreslil po zbytek cesty na tabulku sekretáře skicy plánů nových budov.

„Dnes jsme obdrželi neradostné zprávy o požáru sanatoria v Battle Creeku,“ napsala E. Whiteová o dva dny později, neprojevila však žádný údiv. Řadu týdnů prožívala starosti o události v Battle Creeku, trávila velmi „neklidné“ noci v obavách blížících se těžkostí a nedostávalo se jí slov. „Měla bych nyní pronést moudrá slova, ale co mám říci? Cítíme zármutek spolu s těmi, jejichž životní zájmy jsou spojeny s touto institucí ... Můžeme opravdově plakat s plačícími.“ (1) Ovšem, že napsala několik rad, které přispěly k přímému střetu s dr. Kellogem. Doporučovala, aby se v žádném případě již nic nebudovalo v Battle Creeku. Naopak, je třeba zřídit více menších ústavů. „Velká odpovědnost spočívá na lidech, kteří jsou zapojeni do práce v sanatoriu v Battle Creeku. vybudují znovu mamutí instituci v Battle Creeku, anebo skuteční Boží záměr a zřídí menší pobočky na mnoha místech?“ (2)

Odpověď na tuto otázku přišla záhy. 17. března 1902 se v Battle Creeku sešla velká skupina vedoucích církve, aby se poradila o dalších plánech. Dr. Kellog, plný nadšení, líčil představu nádherné nové budovy. Přestože rada Ellen Whiteové přišla již asi před měsícem, byl navržen plán, označený jakýmsi kompromisem. Místo dvou bývalých hlavních budov bude zřízena pouze jedna, pětiposchodová budova, dlouhá 150 metrů. Teprve později, při inspekci základů vyšlo najevo, jak si dr. Kellog vykládal toto omezení.

Mezitím se uvažovalo o způsobu, jak získat prostředky pro novou stavbu. A. G. Daniells, předseda GK, připomenul, že E. Whiteová nedávno určila věnovat peníze získané vydáním knihy „Kristova podobenství“ na účel adventistických škol. Tato připomínka byla přijata s nadšením. Br. Daniells rovněž navrhnul, aby dr. Kellog, lékař známý po Státech jako hostující profesor, napsal populární lékařskou knihu, která by pomohla shromáždit prostředky potřebné k novému vybudování sanatoria. Kellog se s chutí chopil příležitosti. Byl

produktivním pisatelem, který diktoval ve vlaku, ze svého bicyklu a dokonce i z koupele písáři, který mu i tyto neobvyklé formy práce toleroval. Kellog se nadšeně pustil do díla a rukopis svého díla napsal v rekordním čase. Potom odjel na delší dovolenou do Evropy.

Los byl vržen. Sanatorium v Battle Creeku bude vybudováno navzdory radě E. Whiteové a bratři se záhy přesvědčí, že hrají hru s velmi vysokým vkladem a jejíž pravidla jsou tajuplná. Když byly během léta prohlíženy základy, kdosi zjistil překvapující skutečnost; základy byly o 30 metrů delší než Kellog zaručoval a bylo zjevné, že několik křídel se bude ve tvaru polokruhu sbíhat v zadní části budovy. Slova E. Whiteové z roku 1904 vystihují situaci s trpkou hořkostí: „Když Pán smetl velké sanatorium v Battle Creeku, nezamýšlel, aby zde bylo vůbec kdy vybudováno nové ... Kdyby byla tato rada dodržena, těžká odpovědnost spojená se sanatoriem by nyní neexistovala ... Tyto problémy se stávají obtížným břemenem.“ (3)

Obtížným břemenem označila E. Whiteová samozřejmě finanční otázku. Kellog stavěl ve velkém měřítku, přesahující představy bratří, a tím se stavba začala prodražovat. Stavba na Washingtonské třídě se prováděla v masivním renesančním italském stylu. Sanatorium mělo pojmut víc než tisíc pacientů, a to bylo desetkrát více než počet navrhovaný E. Whiteovou jako ideální. Velké přízemí bylo obloženo leštěným mramorem od téhož italského umělce, který vedl práci na skvělé mramorové výzdobě knihovny kongresu. Vypadalo to, že se nebude šetřit, aby bylo vystavěno „nejlépe vybavené a nejdokonalejší sanatorium na světě“. (4) Finanční břemeno se za takových plánů brzy stalo neúnosným. Pro církve nastala tak vážná krize, že E. Whiteová se vážně obávala, zdali ji církve přečká. Tato situace zahrnovala však ještě něco hlubšího než finanční problém. Co někteří tušili, začalo přicházet. v Kellogově nové knize se objevily všechny prvky dosud nepoznané krize učení církve.

Už několik let se Kellog vyjadřoval poněkud neobvykle o Boží podstatě. Na nedávném zasedání GK řekl: „Bůh je ve mně a všechno, co činím, je Božím projevem. Každý jednotlivý čin je Božím tvůrčím projevem.“ (5) Byla to oslnivá myšlenka, která zdánlivě božství velmi přibližovala a brzy si podmanila zájem některých dobře známých teologů církve. O Kellogově ideji se živě diskutovalo; nejvíce o tom, že vzduch, který dýcháme, je prostředkem, kterým nám Bůh sesílá svého Svatého Ducha, a to fyzickým způsobem do našeho života. Sluneční světlo je prý Boží viditelnou přítomností, „Shekinah“. Někteří vysoce vzdělaní lidé přijali toto nové učení a zmocnilo se jich Kellogovo nadšení. Tyto názory se objevily mnohem působivěji v nové Kellogově knize, pojmenované „Živý chrám“. Tvrdil v ní, že v lidském těle je „moc, která buduje, tvoří – je jí sám Bůh, jeho božská přítomnost v chrámu“. (6)

Několik jednotlivců si uvědomilo, že tato idea vytlačí z nitra člověka křesťanství a zavádí ho do oblasti náboženské mystiky, v níž není již prostor pro osobního Boha, ani pro místo zvané nebe. Jeden z těch, kteří spatřili nebezpečí, byl misionář William Spicer, který se nedávno vrátil z Indie a pracoval v úřadě GK. Rozpoznal v nové Kellogově teologii tytéž myšlenky, s nimiž se střetával v hinduismu. Znepokojený Spicer se sešel s Kellogem, aby si vyjádřili stanoviska v osobním rozhovoru. Dva muži se usadili na verandě neuspořádaného dvacetisedmipokojového bytu, který Kellog nazýval residencí a Spicer „k jeho překvapení“ přešel hned k jádru diskuze – k nejspornějším bodům.

„Kde je Bůh?“ otázal se doktor.

„Je v nebi,“ odpověděl Spicer. „Tam, kde bible zobrazuje Boží trůn a kde všechny nebeské bytosti jsou pohotově ke službě.“

Padesátiletý Kellog natáhl svou ruku před svým protějškem a 13 let mladším a při gestu, ukazuje na trávu, řekl: „Bůh je v trávě, ve stromech, rostlinách, ve všem kolem nás.“ „Kde je nebe?“ otázal se.

„Ve středu vesmíru,“ odvětil Spicer. „Kde to přesně je, nikdo nedokáže říci.“

„Nebe je tam, kde je Bůh – a Bůh je všude,“ namítl Kellog.

Spicer ono setkání opouštěl ohromený; uvědomil si, že za obzorem diskuze spatřil něco většího, než si kdokoli mohl představit – něco, co může otrást celou církví.

„V tomto schématu věcí nebyl prostor pro anděly pospíchající mezi zemí a nebem ... Očištění svatyně ... se neodehrávalo ve vzdáleném nebi.“ Srdce člověka je „svatyně, která je očišťována.“ (7)

William Spicer zachytil první závan vichru bouře a pochopil velmi přesně jeho význam. V létě r. 1922 byl svět připraven pro přijetí trojandělské zvěsti. Přesto se poslední okamžiky této příležitosti, v době míru, začaly vzdalovat. Začal se kymáčet jeden ze základních pilířů víry adventní zvěsti. Způsobem, kterému ani sám Kellog nerozuměl, zaútočil proti podstatě adventního učení.

Zpočátku nevědomě zaútočil proti učení o nebeské svatyni. Základní bod adventního poselství tkví v učení, že r. 1844 se v nebesích odehrála významná událost. Adventisté na základě prorocství Dan. 8. a 9. kapitoly věří, že 2.300 let dlouhé období začalo vydáním dekretu perského panovníka a končí podzimem r. 1844. Během nesnadného podzimu r. 1844 znovu studovali tato prorocství, aby porozuměli, proč Kristus nepřišel, jak předpovídali milleritští kazatelé. Jejich studium je přivedlo ke knize Daniele a k teologii, které doposud v křesťanském světě nikdo nerozuměl. Důkladné studium, doprovázené opravdovými modlitbami je přivedlo k závěru, že v říjnu r. 1844 vstoupil Kristus do nejsvětějšího oddělení majestátné svatyně v nebi. Starodávny židovský stánek byl jen jejím předobrazem. Tam Kristus zahájil významnou fázi výkupného díla lidstva. V nejsvětějším shromáždění, jaké kdy zasedalo, začal Kristus prozkoumávat životy všech jednotlivců, kteří si kdy činili nárok na spasení v Jeho jménu.

Když myslíme na soud lidí dávno zemřelých, byla to posvátná a mohutná myšlenka. Adventisté však šli ještě dál. Učili, že již brzy má začít soudní prošetřování lidí, kteří žijí po roce 1844. Od mrtvých má soud přejít k živým. Jakmile skončí tyto události, nastane poslední drama lidského pokolení nebývalé důležitosti. Kristus uchopí kadidelnici, symbolizující Jeho milosrdnou službu pro lidstvo a vyřkne slova ze Zjevení 22,11: „Kdo se dopouští špatností, konej je dále; nečistý ať se dále znečišťuje; spravedlivý ať se ospravedlní a svatý stále posvěcuje.“ Soud nad člověkem, který domněle probíhal při Jeho smrti, může Bůh ukončit pro onu generaci lidí ještě během jejich života. Všechno v adventním poselství poukazovalo k této události, upozorňovalo na ni a vyzývalo lidi, aby byli připraveni. Adventní poselství o r. 1844 bylo elektrizující výzvou, která měla otrást pozemskou jistotou a připravit lidi na setkání s Pánem. A i kdyby žádný nebyl ochoten učinit vše a obětovat to, co je v lidských očích cenného, byla to burcující zvěst, která nikoho nenechá klidným.

Adventní učení o nebeské svatyni se téměř od svého počátku stalo cílem útoků. Teologové se mu vysmívali jako zástěrce, která má zakrýt skutečnost, že Kristus v r. 1844 nepřišel. Jiní je napadali pravděpodobně neúmyslně jemnější formou. Bylo nesmírně naléhavé si uvědomit, že život každého se může v brzké době objevit před Božím tribunálem. Útoky přicházely ze všech stran intenzivně a vytrvale. E. Whiteová řekla, že během posledních patnácti let se o nás pokoušel blud, aby zatemnil naši mysl k správnému chápání Božího slova – zvláště v otázce služby Krista v nebeské svatyni a v trojandělském poselství nebes pro tyto poslední dny. (8) Zvolala: „Bože, nedopusť, aby nerozumná slova lidských rtů nemohla zmenšit víru našeho lidu v pravdu, že v nebi je svatyně, jejíž stínový obraz byl zhotoven na této zemi.“ (9)

Mnoho „nerozumných slov,“ jak napsala E. W., vzešlo od prominentního adventistického kazatele D. M. Caurighta, který se po léta zabíral problémy a pochybnostmi a nakonec začal učit proti adventistům. Nakonec opustil církev a soustředil se na útoky proti své původní víře. V r. 1889 vydal knihu „Zřeknutí se adventismu“, ve které adventisty obvinil, že všechno své učení odvozují od svého názoru na svatyni ... Jestli se v tomto mýlí, pak je celé jejich učení pomýlené (10). Jakmile dospěl až sem, nejdříve napadl E. Whiteovou,

pak otázku soboty, Boží zákon a nakonec stav člověka po smrti. Závěrem své 418-ti stránkové knihy napsal: „Učení církve adventistů s.d. stojí na nepodložených představách nevzdělaného a stárnoucího farmáře a na blouznění naprosto nevzdělané, nemocné a přecitlivělé dívky“ (11). Jeho hvězda však zapadla a on si uvědomil, že jemu vlastně nezůstalo vůbec nic, kromě chmurných vzpomínek na to, čím mohl být. V r. 1919 se ve stínu poslední nemoci, jež ho sužovala, rozechvěle odhodlal k poslední výzvě svému bratrovi: „Jaspere, zůstaň věrný poselství. Já jsem je opustil a teď jsem ztraceným umírajícím člověkem“ (12). Cauright napadl pravdu o svatyni přímo a obvinil adventisty z nesprávného výkladu Dan. 8,14, což údajně nesprávně spojuje s Lev. 16. kapitolou. Tato údajně popisuje pouze židovský den smíření. Kristus podle Caurighta vstoupil po svém nanebevstoupení do nejsvětějšího oddělení, a proto je adventistický výklad o očišťování svatyně v r. 1844 nesprávný. Toto byl přímý útok na základní učení církve a není třeba zvlášť důkladně studovat jeho knihu, že s adventním učením nesouhlasil.

Další útok na svatyni přišel od J. H. Kelloga v r. 1902 a ten byl skrytý. Postupoval nenápadně krok za krokem promyšleným způsobem, zdánlivě logicky, ale každý z nich něco skrýval. Při jeho sledování bylo možné, že se člověk ocitl daleko od adventní víry dřív, než si uvědomil, že něco nesouhlasí. Mnoho lidí toužilo po hlubším poznání Boha, a proto jej spatřovali ve sluneční záři, cítili jej ve vzduchu, který vdechovali, a věřili, že se projevuje v každém životním činu. Když o tomto všem člověk přemýšlel, napadaly jej otázky, které bylo těžké odpovědět v rámci tradiční povrchní víry adventistů – otázky, které si zřetelně uvědomil Spicer až na verandě Kellogova bytu. Jestli je Bůh všude a nebe je tam, kde je Bůh, pak nebe musí být samozřejmě také všude. Je-li tomu tak, kde je pak svatyně? Kellog měl ovšem pohotově odpověď připravenou, ta stála vlastně již v titulu jeho knihy Živý chrám. Boží svatyně je lidské tělo. Tento zdánlivě logický krok nutně vedl k přehodnocení událostí z r. 1844. Novému poznání naprosto nevyhovovaly. Rok 1844 mohl být vysvětlován přinejmenším jako dějinná skutečnost, jako zastávka církve adventistů na cestě k dospělosti.

Tento skrytý blud zprvu nechápal plně ani sám doktor, ale přesto ho někteří vedoucí církve postřehli. Otázka, která se ozývala v Battle Creeku zněla: Měla se vůbec Kellogova kniha vydávat? To nebyl jednoduchý problém. Jakmile přešel rok 1922, drahá výstavba sanatoria hrozila velkou finanční krizí. Byla to potřeba prostředků, která vedla k vydání a prodeji jeho knihy. A pak, kolem Battle Creeku byla spousta dobrých lidí, kteří na doktorově knize neviděli nic závadného a přijímali jeho teologii s křesťanským pochopením. Když se na podzim v bouřlivé atmosféře sešel výbor GK, rozhodovalo se o vydání příkazu pro tisk pro správce nakladatelství Review.

Zpráva z výboru popisuje jejich rozhodování jako komplikované. Výbor byl pověřen, aby přečetl rukopis a doporučil jej buď k tisku anebo jej zamítnul. Většina rozhodujících členů této skupiny neviděla „žádný důvod k tomu, proč by neměli rukopis doporučit k tisku“ (13). Mezi nimi byl i A. T. Jones, který po r. 1888 cestoval a kázal s E. G. Whiteovou. Jen dva z pěti členů výboru hlasovali proti knize.

A právě tenkrát se odehrála jedna z neobyčejných událostí, které od věků mění směr dějin a upravují vztahy mezi jednotlivci a institucemi. Podzimní zasedání GK přijalo doporučení menšiny; kniha se nebude tisknout a církve se v důvěře spolehne na Pána, že opatří potřebné prostředky pro sanatorium. Na konci tohoto dějství se měly uplatnit normy církve v praxi. Ale v r. 1902 se Kellog už blížil k hranici, od které už není návratu. Už řadu let odmítal poselství E. G. Whiteové, která jeho záměry křížila a to obvykle s výmluvou, že psala na základě mylných informací jeho nepřátel, a proto její svědectví o něm nejsou pravdivá. Teď však došlo k přímému střetnutí s výzvou organizované církve a doktor se musel rozhodnout. Rychle dospěl k rozhodnutí: Nepřijme nakladatelství jeho objednávku podanou soukromě zvenčí? Do ústředního nakladatelství církve na Washingtonské třídě přišla

objednávka k tisku: Vytiskněte 5.000 výtisků knihy Živý chrám a k úhradě přičtete J. H. Kellogovi.

Objednávku přijali. Písmena, potřebná k sazbě byla již připravena. Písmo bylo již vsazeno do rámu a u velkého tiskařského stroje stály vyrovnány stohy papíru.

V tichém kalifornském údolí uléhala Ellen Whiteová ke spánku s neblahou předtuchou a dobře jí rozuměla. „V nočním vidění jsem spatřila anděla stojícího s ohnivým mečem nad Battle Creekem.“ (14)

Čas nakladatelství Review se mohl měřit pouze hodinami.

Kapitola 3.

Jakoby ohnivý meč

44-letý předseda GK Arthur Daniells pracoval dne 30. listopadu 1902 do pozdních večerních hodin. Během krátké denní přestávky promluvil se svým administrativním spolupracovníkem a pak s I. H. Evansem, hlavním správcem Nakladatelství Review. Byl teplý večer, jeden z těch, jaké bývají v Michiganu při ústupu zimy bez sněhu. Ve večerním tichu si mohli dva muži oddechnout v nerušeném rozhovoru. Review bylo největší a nejmodernější nakladatelství v Michiganu a velmi dobře prosperovalo. Minulý rok zaznamenalo zisk a další rok byl stejně slibný.

O dva bloky domů dál začal zvon upozorňovat na začátek modlitební pobožnosti v modlitebně. Daniells se letmo podíval na hodinky. Ukazovaly právě půl osmé. To byl také poslední úkon, které oné noci v klidu učinil. O několik okamžiků později zhasla pouliční světla a z druhé strany ulice se rozlévala rudá záře. Budova nakladatelství byla zachvácená plameny.

Než k ní Daniells a Evans doběhli, tiskárna už sálala žářem. Děsný pohled přerušoval rachot skla oken, které nesnesly žár. Zvenčí pak bylo slyšet lomoz strojů, které se propadly zborcenými stropy z druhého poschodí. Během jediné hodiny zmizelo celé nakladatelství a zůstaly jen hromady zuhelnatělých cihel a zbytky zařízení ležící mezi roztavenými pláty vysázeného Kellogova Živého chrámu.

Bylo po všem. Během zdrcujícího roku zmizely v dýmu dvě největší instituce církve ASD. Velitel požárního sboru v Battle Creeku to vyjádřil velmi výstižně: „Na těch adventistických požárech je něco zvláštního. Když jsme je hasili vodou, jako bychom do nich přilévali benzín.“ (1) Dlouhé následující týdny jakoby nad městem visel chmurný mrak děsu, který připomínal, co se zde stalo. Během požáru se vznítily také skládka uhlí a až do konce února svým dýmáním připomínala beze slov varování E. G. Whiteové: „Pokud nenastane náprava, postihne nakladatelství pohroma a svět se dozví o jeho příčině.“ (2) Když se to pak stalo skutečností, po týdny psal sloup dýmu toto varování na Michiganské obloze. „Dlouhá léta jsem cítila těžkou odpovědnost za naše instituce,“ napsala E. Whiteová poté, co dostala smutný telegram. „Někdy si myslím, že bych už neměla navštěvovat shromáždění našeho lidu, protože moje svědectví, jak se zdá, zanechávají v myslích vedoucích bratří po skončení shromáždění jen nepatrný dojem.“ Dost chmurně dodala, že taková shromáždění opouští „jako vůz přetížený spopy“. (3) Ohnivě poselství přišlo do Battle Creeku z jediné prosté příčiny: Měl Boží lid i za cenu zřeknutí se vlastních plánů a zálib uposlechnout instrukci Božího posla?

To byla otázka, na kterou John Harvey Kellog záhy neodvolatelně odpověděl. E. Whiteová jej opětovně varovala, že jej i jeho společníky mohou jeho vlastní nové teologické názory přivést na nebezpečnou půdu. Organizovaná církev odmítla vytisknout jeho rukopis. On si však šel vlastní cestou a nyní leželo ztracené nakladatelství pod hromadou zuhelnatělých trosek a barvilo zimní oblohu. Ať to posuzujeme jakkoliv, bylo to poselství pro Kelloga, který před tím i potom demonstroval moc vlastní volby, když zavrhl pravdu a nyní se od ní už vzdaloval. Jedním z jeho posledních činů po požáru nakladatelství bylo, že vzal svůj rukopis a zanesl ho k vydání světskému nakladateli.

Kellog se nyní zaměřil na přímé vměšování do vedení církve a brzy bylo zřejmé, že usiluje o víc než o vydání jediné knihy, o moc – ve skutečnosti o ovládnutí celé církve.

Církev adventistů byla zřízena jako demokratický systém. Většinou hlasů sboru byl volen sborový výbor. Sboroví vysílají své delegáty na konference sdružení, kteří stejně volí vedoucí činitele sdružení. Sdružení zase posílá své delegáty na volební shromáždění unijního výboru. Také při setkáních Generální konference se pravidelně odehrává tentýž proces při volbě světových vedoucích.

Tento účinný systém se podobá principům demokratických vlád na světě, ale sdílí s nimi jednu skutečnost: není imunní před manipulací politicky nadaných lidí, kteří jsou dobře organizováni. Takto může dobře organizovaná skupina vyslat své delegáty na konferenci sdružení a ti nemusí nutně tlumočit mínění sboru jako celku. Ve skutečnosti mohou hájit svá specifická stanoviska a teologii tak obratně, že dokáží ovlivnit směr i velkých sdružení. Existují náznaky, že v r. 1903 zamýšlel Kellog působit právě uvedeným způsobem. V Battle Creeku se začaly prohlubovat vleklé spory. Jednotlivé frakce ze sanatoria se v této době pokoušely ovládnout sbor ve městě, roztržky se prohlubovaly a rozpadala se stará přátelství. Sbor Dime začal jevit klasické známky církve v těžkostech.

Mezitím se objevily náznaky, signalizující, že Kellog se pokouší zrušit předsednictví GK. Mezi léty 1901-3 nebylo voleného předsedy; namísto něj pracoval výbor 24 mužů, kteří si zvolili „předsedu“. V ideálních okolnostech se tento způsob organizace mohl dobře osvědčit. Ve skutečnosti byl snadno zranitelný těmi, kteří měli určité politické schopnosti a určitou dávku ctižádosti. Vedoucí díla nebyl vybírán a pověřen GK, pracující během volebního období, byl však určen 24 muži. Pokud se podaří někomu získat na svou stranu alespoň 13 mužů, lze na vedoucí místo dosadit kohokoliv.

Kellog si nechtěl nechat ujít tuto šanci a léta 1901-3 potvrdila jeho taktiku. Začal mohutnou kampaň, aby A. G. Daniellse zbavil vedoucí úlohy v GK, a když tyto záměry nevyšly, začal Kellog shromažďovat koalici vlivných a působivých mužů, kteří jej názorově podporovali. Domníval se, že tímto způsobem rozšíří své názory v církvi na nejširší možné základně. Byli to „výjimeční“ mužové, jak je později popsal Daniells – kazatelé, lékaři, učitelé, kteří se svým stanoviskem „otevřeně přiklonili k Kellogově teologii“. (4)

Během léta byli Daniells i Ellen Whiteová otřeseni zjištěním, že tato působivá skupina mužů se zaměřila, aby získala jedinou rezervu, kterou církev nesmí ztratit – mládež.

Pro lidi, kteří kdykoliv v minulosti zamýšleli uskutečnit rozsáhlé změny ve struktuře církve či v její úrovni, se mladí lidé stali vždycky lákavým terčem. Pokud se takové změny nepodaří uskutečnit při prvním pokusu, zůstává vždy naděje, že se postupně podaří získat mládež na svou stranu, zneužít její obdiv pro nové, netradiční názory a pak tuto výhodu využít pro založení „druhé přístupnější generace“. Uvedenou taktiku použili vůdcové ve Východní Evropě, kde síly, uskutečňující politické změny selhaly a nezměnily systém. Pak soustředily enormní tlak na mládež. Čas ukáže, nakolik byla tato metoda úspěšná.

E. Whiteová si byla jasně vědoma toho, jakou mocí se mohou mladí lidé stát pro církev, ráda hovořila o velké „armádě“ mládeže, jež ponese evangelium do celého světa. Když se stalo zřejmým, že Kellog se zaměřil na mládež z církve, uvědomila si do hloubky tento problém. Záhy po vydání jeho knihy byl prozrazen první krok jeho taktiky. Okamžitě

byla kniha Živý chrám vychvalována a poslána do jednotlivých sdružení právě v době, kdy se konala táborová shromáždění, a hned bylo vynaloženo energické úsilí, aby se mládež zapojila do prodávání knihy. (6) Bratr Daniells sledoval tento vývoj velmi pozorně. „Viděl jsem, jak do stovek mladých lidí bylo zasíváno símě, a to do lidí v našich nejlepších institucích,“ napsal, které podle jeho názoru „přinese tragické následky stovkám našich bratří“. (7)

Kellog zneužíval mladé lidi i politickým způsobem. V listopadu 1903 napsala E. Whiteová br. S. N. Haskellovi a upozornila ho, že studenti byli zaangažováni do dopisové kampaně, aby vyvinuli politický nátlak ve prospěch sanatoria: „V sanatoriu v Battle Creeku vyžadují správci na studentech a personálu, aby psali do svých domovů o úžasném díle v sanatoriu.“ Věci, které však byly ukázány jí, byly od nádherných velmi vzdálené. (8) Obávala se neustále o mladé studenty v sanatoriu, kteří byli vystaveni vlivu přednášek nové teologie od profesorů, které měli v úctě. Nebezpečí vzrostlo natolik, že otevřeně vyzvala rodiče, aby své děti neposílali do Battle Creeku. V r. 1901 byla na její radu škola uzavřena a přemístila se do nové čtvrti v Berrien Springs. V Battle Creeku byly ponechány pouze třídy spojené s medicínou sanatoria. Základní povolení školy však zrušeno nebylo, a tak teoreticky zůstávala možnost nového otevření, pokud to někdo bude chtít. Když vypukl otevřený boj, Kellog vsadil všechno na tento způsob jako na prostředek k odvedení mládeže z církve. Nechal vytisknout atraktivní propagační brožury, které oznamovaly nové otevření školy v Battle Creeku (lékařského zaměření). Týmy náborářů se vydaly do terénu. Byly položeny grandiózní plány nové instituce a mládeži byly líčeny „nesmírné výhody vzdělání, získaného na této znovu otevřené škole v Battle Creeku“. (9) To byla výzva, která vyburcovala E. Whiteovou, aby volala na poplach.

„Jak můžeme být klidní, když je do Battle Creeku volán výkvět naší mládeže, přestože nám Bůh posílá výstrahu za výstrahou, aby tam nechodili?“ zvolala. Někteří instruktoři „nechápu skutečné základy naší víry... Ať Pán nedopustí, aby bylo ještě vysloveno jediné slovo povzbuzení, které by mělo naše mladé lidi přivést na místo, kde je nakazí nepravda a faleš v otázce svědectví, díla a charakteru Božích služebníků. (10)

Podle sestry Whiteové vznikly dvě podstatné záležitosti: víra v ducha prorockého a podpora služebníků organizovaného díla. Poslat mladé lidi do Battle Creeku znamenalo vystavit je náporu zmatení v obou otázkách.

Vzrůstala pravděpodobnost ovlivnění mladých lidí i v dalších oblastech. V ranné historii církve adventistů bylo odpadnutí od základních bodů učení doprovázeno výstřelky v chování lidí. Nyní se zdálo, že vyvstává podobný problém. „Objevily se zamlčené názory na volnou lásku,“ vzpomínal později br. L. H. Christian, „a někteří žili nemorálně – právě ti, kteří zastávali učení o neosobním Bohu vyzářovaném přírodou. Mimo jiné, učili také o svatém těle. Nebudu se zabývat detaily této hanebné kapitoly, avšak ti, kteří znají skutečnosti, porozumí obsahu těchto slov: „Boží slovo nepotvrzuje panteistické názory ... Jejich součástí je temnota a pohybují se ve sféře smyslnosti. Vyvyšují přirozené srdce a otevírají cestu hříšným sklonům.“ (11)

Zdálo se, že ti, kteří přijali Kellogovy názory, přijali také agresivní způsob šíření, který se náhle změnil ve výhrůžky, když se setkal s opozicí. Jednou večer šel bratr Daniells domů z podzimního zasedání výboru GK. Psal se říjen 1903 a Kellogova kniha (tištěna i proti doporučení církve) se stala sporným, intenzivně a citově prožívaným bodem v církvi. V mihotavém světle pouliční lampy se br. Daniells zastavil ke krátkému hovoru s pracovníkem, který uvěřil Kellogovu učení a „konal, co bylo v jeho moci,“ aby rozšířil jeho knihu. Tito dva muži chvíli hovořili a nepochybně se jeden snažil přesvědčit druhého, když se náhle tón hlasu pracovníka přiostril: „Děláš velkou chybu svého života,“ řekl. „Po veškerém tomto pozdvižení, které jsi v těchto dnech vyvolal, budeš pošlapán v prachu a někdo jiný povede církev dál.“

„Nevěřím tvé předpovědi,“ odpověděl br. Daniells a náhle mu blesklo hlavou, že v jazyku tohoto muže spatřil něco závažnějšího než svou vlastní kariéru. „V každém případě budu raději zašlapán do prachu, když budu konat to, o čem jsem vnitřně přesvědčen, než abych šel třeba s knížaty a přitom mi mé svědomí pravilo, že je to špatné.“ Pak se vydal ke dveřím, aby si tuto noc odpočinul, pokud mu to dovolovaly starosti, vyvolané podivným chováním jeho přátel, kteří byli zachvázeni novou teologií. (12)

Největším nebezpečím pro církve této doby bylo, že lidé o něm přestali uvažovat. Když rozebereme adventní poselství, pak zjistíme, že vždy zahrnovalo vybídku k správnému chování a životu: Bojte se Boha a vzdejte mu chválu. Pamatuj, abys zachoval svatý sobotní den. Blahoslavení jsou ti, kteří se řídí jeho příkázáními. Tomu, kdo zvítězí...

Nic pohodlného není v adventním poselství pro toho, kdo přijímá křesťanství polovičatě. „Ti, kteří budou žít na zemi, až bude ukončena přímluvná služba Kristova v nebeské svatyni, budou muset stát před tváří svatého Boha bez Prostředníka. Jejich šat musí být bez poskvrny, jejich povaha musí být pokropením krve očištěna od hříchu. Milostí Boží a vlastním pilným úsilím musí zvítězit v boji se zlem. Zatímco v nebi probíhá vyšetřující soud, zatímco hříchy kajících věřících jsou odstraňovány ze svatyně, musí lid Boží na zemi vykonat zvláštní dílo očištění, tj. odložení hříchu.“ (13)

Adventní poselství přivedlo lidi dál, než kde byli kdykoliv předtím; do samotného srdce nebes, do místnosti, v níž trpyt slávy označuje místo zvané slitovnice, a tam lze spatřit znovu objevenou věčnou normu, Boží zákon. Tam probíhá závěrečná fáze plánu vykoupení, z onoho místa nevychází pouze milost, ale i nová výzva pro praktický život lidí, a také moc zrozená vírou, moc k vítěznému životu. „Milostí Boží a vlastním pilným úsilím musí zvítězit v boji se zlem.“ (14)

Tímto přispělo adventní poselství jedinečně světu; závěrečné poselství na světě završilo dílo reformace. Celá staletí věřili lidé, že spasení přichází z víry v Krista. Adventisté toto poselství plně přijali a z Písma vyvodili novou dimenzi, která vyvěrá ze samé podstaty víry: vírou v Krista může být celý život člověka sladěn s božským zákonem, který spojuje dohromady celý vesmír.

Všechno toto bylo přineseno naléhavě, jako by čas pro naplnění byl velmi omezený. Připravujeme se na setkání s tím, koho budou doprovázet andělské zástupy, kdo se má záhy zjevit na nebeských oblacích, aby nakonec obdařil věrné a spravedlivé dotekem nesmrtelnosti. Nepřijde, aby nás očistil od hříchů, aby nás zbavil defektů vlastních povah, či vyléčil neduhy naší náladovosti a služby. To už nelze vykonat, toto dílo musí být dokončeno již dříve. Až Pán přijde, „svatí už zůstanou svatými“. (15) Ellen Whiteová napsala podobné postřehy v dopise k narozeninám svému synovi v r. 1868. Spojila se v něm mateřská láska s neomylnou výzvou starého adventního poselství: „Ať nejsi sveden. Bůh nebude posmíván. Nic, kromě svatosti tě neuschopní pro nebe ... Nebeskou povahu musíme získat již na zemi, jinak ji nezískáme vůbec.“ (16)

To je ideál adventní zvěsti, o které se reformace neodvažovala ani snít a tato naděje osvitila svět oživeným poselstvím víry. Luther, Kalvín, Knor, všichni žili po probuzení z dlouhé noci středověku a každý z nich zaháněl stíny temnoty osobitým způsobem, jak mu Bůh dával sílu. Nyní však byl den, který začal tak slibně v šestnáctém století, takřka pryč. Lidská historie se chýlí k závěru a adventisté s.d. mají poselství, které doposud svět ještě neslyšel. Tato generace mohla projít vyšetřujícím soudem a může uzřít Ježíše během života.

Pozornost adventistů se soustředila na cíle, které nemusely být odkládány do neurčité a pohodlné budoucnosti. Výzva jim zněla do současnosti; studovali Písmo, aby viděli příklady toho, co Bůh očekává od lidu, který může být přenesen do nebe, aniž uzří smrti. „Přenesením Enocha nás Bůh chce naučit důležité lekci,“ napsala E. Whiteová. „Lidé pochopili, že lze poslouchat zákon Boží. I když žijí dokonce uprostřed porušenosti a hříchu, mohou být z Boží milosti schopni odolat pokušení a stát se čistými a svatými... Zbožný charakter tohoto proroka

představuje úroveň svatosti, kterou musí dosáhnout ti, kdož budou 'koupeni ze země' (Zj. 14,3) v době druhého Kristova příchodu" (17). Tato úroveň zjevila část vlastní misie církve.

Enoch žil na zemi dříve, než byla vyhubena vodou. Jeho život se stal svědectvím milosti, ukazujícím na Boží spásnou moc. Nyní, kdy přichází ještě větší zhouba, svět potřebuje jasně vidět Boží povahu. „Jako Enoch i oni budou upozorňovat svět na druhý příchod Krista a na soudy, které dopadnou kvůli přestoupení. Jejich svaté rozhovory a životní příklad odsoudí hříchy bezbožných.“ (18) Roku 1902 znovu připomenula adventistům, že „všechny napsané knihy se nevyrovnají příkladu svatého života. Lidé uvěří ne tomu, co kází kazatelé, ale tomu, co prožívá církev.“ (19)

Adventisté konečně vyřkli jedno z nejspolehlivějších tvrzení v křesťanském světě. Uvedli, že získali nový pohled do vlastního středu nebes a tam našli měřítko, kterým Pán Ježíš posuzuje celý svět. Objevili znovu zákon a museli s ním něco učinit: buď podle něho v Boží síle žít anebo vynalézt nejdůmyslnější výmluvy, aby mohli hřešit.

Bylo zde skutečné nebezpečí, že si zvolí druhou alternativu. Měřítko, objevené ve svatyni, bylo velmi náročné. E. Whiteová však proti druhé možnosti varovala slovy, kterým nelze nerozumět: „Ať nikdo neříká: Já nestačím zvládnout defekty své povahy. Jestli někdo přijde k takovému závěru, pak zcela jistě prohraje svůj věčný život.“ (20) Během významného roku 1888 napsala podobně: „Prostřednictvím povahových kazů se snaží satan ovládnout celou mysl člověka. Ví dobře, že když tyto nedostatky hýčkáme, on zvítězí. Proto se stále snaží, aby Kristovy následovníky svedl touto osudnou lstí – když přivede člověka k přesvědčení, že nemůže zvítězit.“ (21) Toto překvapující varování vystříhalo adventisty před nebezpečím, aby se nerozhodli pro výmluvy ve vztahu zákona, ale aby jej zachovávali. Přece však, jako vždy, i toto poselství bylo závěrem laděno nadějně: „Ať si nikdo neříká, že jeho nedostatky jsou neřešitelné. Bůh každému dá tolik víry a milosti, aby je dokázal překonat.“ (22) A pak nabídla posilu: „Jestli se v srdci rozhodneš poslouchat Boha a když pro to vynaložíš své úsilí, Ježíš tuto snahu a úsilí přijímá jako nejlepší výkon člověka a zbývající nedostatečnost překrývá svými zásluhami. Nemůže však přijmout ty, kteří mu nevěří a přitom porušováním zneuctvují přikázání jeho Otce.“ (23)

Toto bylo zvláštním poselstvím pro lidi, kteří se sami nazývají adventisté sedmého dne, kteří toho tolik poznali o událostech, jež se již velmi brzy mají odehrát ve světě. Křesťané nesli už celá staletí poselství o víře, ale adventisté je dál prohlubují, a to až k nejzazším hranicím významu. Těží z víry maximum, které je schopná vydat – poselství proroka Eliáše, které začalo na zemi a ukončí v nebesích. Ono nevyzývá pouze jedince k osobnímu svědectví a vítězství, ale staví v sázku samotné poslání církve.

Jakým způsobem ohrožovaly Kellogovy závěry toto poselství? „Jeho učení, dotažené až k logickým závěrům, napadají celé křesťanské učení. Učí, že události, ležící před námi nejsou tak významné, že bychom jim měli věnovat nějakou zvláštní pozornost,“ varovala Ellen Whiteová (24). Svět i církve se houstnoucí tmou večera prodírají k události, zvané poslední zkouška, která přijde, jakmile bude Bohem prozkoumán život každého jedince, a to tak zevrubně a do hloubky, jakoby kromě něj na zemi nežil už nikdo jiný. (25) Když tento okamžik přijde, osud všech lidí bude rozhodnut buď pro život anebo zahynutí. A toto upozornění nedokážeme dost docenit.

Právě v době této zvěsti začali být adventisté okouzlováni líbivou teorií o Boží podstatě. Úžasné pravdy o svatyni se v ní začaly vytrácet z pohledu a slitovnice s Boží slávou se nezdály ničím víc, než třpytem jarního slunce. Ellen Whiteová zoufale chtěla varovat církve, byla ohromena fascinující mocí svodu a hledala nějaký způsob, kterým by nejlépe vystihla nebezpečí, že člověk může velmi snadno zaměnit pravdu za blud. Použila obraz optického klamu dvou vedle sebe jdoucích kolejí, které v dálce zdánlivě splývají v jednu. „Kolej pravdy leží těsně vedle koleje bludu a obě se v mysli člověka, neovlivněného Duchem svatým, zdají být totožné.“

Když viděla nejlepší muže církve vězet v pasti, jak posléze do ní vedou další s mocí, která byla dřív určena pro šíření adventního poselství, zvolala v úzkosti: „Když sleduji úspěchy plánů svůdce, cítím trýzeň své duše, že nedokážu vyjádřit bolest svého srdce. Má být zase Boží církev oklamána podvody pokušitele, když Kristovy výstrahy jsou tak přesné a přesvědčivé?“ (27)

Společně s velmi milovanou církví sestupovala E. Whiteová do hloubky krize tak rozsáhlé, že se tázala, jestli se jí dá vůbec projít bez újmy. Dějiny posunuly rok na další, 1905. Čtyři vzácné roky pokoje a dostatku uplynuly a církev, která měla světu hlásat vzácnou zvěst, bojuje proti útoku na základní body víry. Největší instituce se začala nenávratně odcizovat (to se mělo stát jen o několik měsíců později v r. 1906). Otevřeně i skrytě byl vlivnými lidmi nevybíravě napaden Duch prorocký – a to lidmi, kteří za to dostávali podporu z výtěžku sanatoria v Battle Creeku.

Dokonce i tamější modlitebna, vybudovaná z příspěvků věrných členů církve a ostatních dárců města, se stala cílem zápasu za ovládnutí. Blud se mezitím nabízel jako nové světlo formou tak jemnou, že zmátlo studenty školy i ostatní pracovníky. Církev plula nyní jako loď mlhavým zrádným oceánem, který byl plný ledovců. V Port Arthuru zformoval japonský admirál svou flotilu do bojového postavení a rozdrtil ruskou Baltskou flotilu. Rusko opouští jižní Mandžusko a jako rival Japonsko okupuje Koreu. Rovnováha sil v Asii se mění, aby se již nikdy nevrátila zpět do výchozí polohy. Svět se dostává do pohybu, který neustane, dokud se polovina světa neuzavře pro poselství evangelia.

Výzva pro církev právě začíná. Nadešel čas k druhému satanovu útoku. Nastal okamžik pro Albiona Foxe Ballengera.

Kapitola 4.

„Ty jsi ten muž...“

16. března 1905 napsal br. Daniells, předseda GK, bratru Williamovi do Kalifornie o zneklidňujícím problému. Kazatel, který byl nedávno poslán do Anglie jako evangelista a misijní vedoucí, začal přinášet cizí učení, týkající se svatyně – učení, které před 18-ti lety odvedlo D. M. Caurighta z církve. Evangelista začal viditelně šířit totéž učení. Sbory v Irsku, Walesu a severní Anglii, kde onen muž působil, zachvátila panika. V Birminghamu a na jiných místech měli kazatelé „nemalé problémy s vedoucími bratřími v otázce pravdy o svatyni“. (1) Bratr Eugene W. Farnsworth po zjištění rozsahu rozšíření tohoto učení ve velké tísní napsal br. Daniellsovi prosbu o pomoc. Napsal: „Bratr Ballenger se dostal do stavu myslí, kdy je podle mého úsudku, naprosto neschopen kázat evangelium. Studoval otázku svatyně dlouhou dobu a přišel k závěrům ..., že Kristus po vstupu na nebesa okamžitě přešel do nejsvětějšího oddělení a od té doby tam slouží. Opírá se o texty, např. Žid. 6, 19 a porovnává je s pětadvaceti až třiceti podobnými ze Starého zákona. Snaží se dokázat, že termín „za oponou“, vždy označuje nejsvětější místo ...

Jasně si uvědomuje, že jeho tvrzení nelze sjednotit se svědectvím, a připouští, že nám to nedokáže vysvětlit, protože má ve svém chápání nesmiřitelný rozpor. (2)

Takto dolehl problém z br. Farnswortha na předsedu GK. Muž, pokřtěný za kruté zimy ve Washingtonu ve vysekaném otvoru silného ledu, nezamýšlel, že se bude zmítat v otázce tak základní, jako je svatyně. Br. Daniells přijal tuto zprávu a kladl si otázku, zdali se církev s problémem vypořádá. Napsal br. Whiteovi: „Rád bych tento problém přenesl z Velké

Británie ... zatím ještě nemohu říci, co s ním budeme dělat zde ... Je nepochopitelné, že muž, který nesl poselství celý život, najednou nemá jasno v takové otázce. Svatyně je ústředním bodem tohoto celého hnutí; když ho odstraníme, všechno se zhroutí. Mohl by jsi, bratře, poskytnout nějakou radu!?" (3)

Bratr White znal Albiona Ballengera a stejně i jeho matka Ellen. Byl to hezký muž s mohutným knírem, natolik atraktivního vzezření i projevu, že dokázal strhnout mnoho lidí na svou stranu. Toto nebylo jeho prvním vybočením ze základních bodů víry. Před několika lety působil jako redaktor adventního časopisu o náboženské svobodě a zde měl možnost rozvíjet myšlenku, že církev by se stala přitažlivější, kdyby méně zdůrazňovala své charakteristické body učení, jako například sobotu. Proto v této době dostala E. Whiteová v Salamance v New Yorku vidění. Později je oznámila za velmi působivých okolností. Opakovaně se je snažila aplikovat a nikdy si je nemohla vybavit; až jednou – právě v den, kdy pronesl svou připomínku Ballenger ve výboře, byla schopna je reprodukovat. Tenkrát přijal Ballenger božské poselství a v slzách vyznal svůj omyl. Nyní se celý problém obnovil a bratři uvažovali, jaké k němu zaujmout stanovisko.

Ellen Whiteová byla trochu na pochybách. Uprostřed května 1905 se účastnila zasedání Generální konference v Taloma Parku. Když sestupovala dolů chodbou školní ubytovny, kde byli ubytováni hosté, potkala Ballengera a měla pro něj poselství. „Ty jsi ten muž, kterého mi Pán zjevil v Salamance,“ řekla mu a pokračovala ve slovech, které můžeme z jejího diáře dnes pouze dedukovat. „Bratře Ballengere, přinášíš opět teorie, které nelze doložit Písmem ... Ve jménu Hospodina prohlašuji, že se mezi Boží lid snažíš dostat nejnebezpečnější bludy a tím se připravuješ k záhubě ... Tvé velmi umně, z mnoha nitek spletené teorie, potřebují tolik vysvětlení; nejsou pravdou a neměl bys je přinášet Božímu lidu. Bůh odmítá to, jakým způsobem používáš Písmo, jak vršíš velké pyramidy textů, abys podpořil stavbu nepravdivého učení.

... Zůstaňme všichni u osvědčené pravdy o svatyni.“ (4)

Ballenger odpověděl, že se chce sejít s výborem dvacetipěti církevních vedoucích a před nimi rozvinout dokument zvaný „Devět tézí“. Tvrdil, že adventistické body víry v otázce svatyně byly „nesprávné v každé základní otázce“ a zvláště se zaměřil proti Kristově možné službě v první části nebeské svatyně hned po Jeho nanebevstoupení. (5) Správně pochopeno – Ballenger dále tvrdil, že proroctví 2.300 let selhalo a poselství r. 1844 nemělo význam. Vyšetřující soud se stal teologickou zbytečností, která musela být odstraněna. A. G. Daniells vhodně napsal, že to nikdo neviděl jasněji než E. Whiteová, která řekla: „Všechno se zhroutilo; musím sdělit jasně a otevřeně všem účastníkům této konference, že bratr Ballenger dovolil svému rozumu přijmout zvláštní omyl, kterému uvěřil. Když člověk přijme toto učení, podkopává pilíře naší víry.“ Poukázala na 7. kapitolu Matouše: „Mějte se na pozoru před nepravými proroky; přicházejí k vám převlečení za ovce, ale uvnitř jsou to draví vlci.“ (6)

Pokračovala dál: „Všichni, kteří usilují o rozšíření teorií, jež podkopávají základy naší víry ve svatyni, či v podstatu Boha a Krista, jednají jako slepí lidé. Vnášejí jen nejistotu, matou Boží lid a ponechávají ho bez kotvy... Náš Učitel řekl bratrovi Ballengerovi: „Svým výkladem Písma budíš jen zmatek a nedorozumění mezi lidem Božím. Myslíš si, že ti bylo svěřeno nové světlo, ale ono se pro všechny, kteří je přijmou, stane temnotou. Zastav se ve svém postupu, protože Bůh ti nedal žádné nové poselství pro svůj lid.“ (7)

Zde hrozilo daleko větší nebezpečí, než pouhé nejasnosti v myšlení lidí o adventním poselství. Albion Ballenger byl úžasně výmluvným mužem, hezkého a přitažlivého vzezření, který se občas zabýval poezií. Svoji vzletnou mluvou odzbrojoval a nevěřit mu, bylo jako popírat hlas vlastních smyslů. Mnoho lidí tedy celý problém končilo slovy: „Jak by se mohl bratr Ballenger mýlit?“

Bylo zde zřejmé určité riziko, že se mrhá časem v argumentaci s mužem, o kterém se božský posel vyjádřil, že věří „zvláštnímu bludu“. Toto riziko je však ospravedlnitelné

v těchto okamžicích jeho vlivem na církve v roce 1905. Ballenger v dopise E. Whiteové napsal, že musí volit mezi vírou v Bibli, nebo vírou v její poselství, a uzavřel svůj názor takto: „Když stanu osobně před Božím trůnem a Mistr se mne zeptá, proč jsem učil, že „za oponou“ znamenalo v prvním oddělení svatyně, co potom budu muset odpovědět?“ Odpovím: „Protože sestra Whiteová tvrdila, že je pověřena vykládáním Písma za mne, a řekla mi, že to je správný výklad a když ho takto nepřijmu a nebudu učit, pak budu Tebou odsouzen.“

„Sestro Whiteová, tato odpověď by se mohla Pánu líbit. Měl bych se podrobit tvému svědectví. Pak bys mi měla předat znovu slova povzbuzení. Potom by se moji bratři, s nimiž jsem se rád radil, nedívali na mne jako na malomocného. Pak se znovu objevím ve velkém shromáždění a budeme plakat, modlit se a chválit Pána jako dříve.“ (8)

Ballenger uměl mocně používat řeč a působit na city. Dobře věděl, že lidé budou instinktivně podporovat ukřivděného, někdy i proti náboženské pravdě. Tento způsob působení byl překvapující, protože tu samou taktiku používal John Harvey Kellog, který i po odtržení sanatoria v Battle Creeku mohl klidně a působivě mluvit o „pláči a lítosti“ nad nespravedlností, které se na něm dopustili bratr Daniells a Willie White. Cauright si rovněž vytvořil auru mučedníka, když opouštěl církve a Ballenger zanedlouho použil stejnou taktiku, která se ukázala v pravém světle v jeho knize – Vyvržen ven pro Kristův kříž. Je zajímavé, že lidé, opouštějící církve z těchto příčin, zpravidla jednájí podle tohoto vzoru: slibují slavnostně, že církvi nijak nebudou škodit, ale jen co z ní odejdou, soustředí své útoky na ni. Ani Ballenger nejednal odlišně a jeho zdánlivě příjemný dopis Ellen Whiteové odhaluje pravý opak. Souběžně s ním vydával se svým bratrem ve své redakci v blízkosti církevní lékařské školy časopis „Výzva ke shromáždění“ a v něm použil jiný, ostrý tón.

Toto všechno však měla spatřit teprve budoucnost. V r. 1905 nevěděli ještě řádoví členové církve, jak daleko půjde Ballenger. Pravděpodobně to nevěděl ani on sám. Mezitím zde bylo větší nebezpečí než jeho osobnost a dar výřečnosti, který by mohl strhnout řadu upřímných lidí s ním. Zaprvé, stále víc a víc jednal jako zelót, jako muž přesvědčený, že má „nové světlo“ a zajímal se prvořadě o největší možné rozšíření svých představ a k tomu používal prostředků organizované církve. Dále nahromadil úctyhodné množství biblických textů a jimi dovozoval své názory. Pokud je někdo nestudoval, pak se obrovské množství textů mohlo zdát dostačující. „Bratr Ballenger již okouznil lidi rozsáhlou kombinací textů,“ napsala E. Whiteová na konci r. 1905 do svého diáře. „Texty jsou správné, ale on je postavil do míst, kam nepatří.“ (9) Pokračovala: „Museli jsme se střetnout s lidmi, kteří předkládají takové výklady, aby obhájili nesprávné teorie; s lidmi, kteří zvyklávají mysl mnoha lidí svými řečnickými schopnostmi a rozsáhlými kombinacemi biblických textů. Tyto ovšem aplikují nesprávně, aby podpořili své vlastní názory. V DĚJINÁCH SVĚTA JE JIŽ PŘÍLIŠ POZDĚ NA TO, ABY POVSTALO NĚCO NOVÉHO.“ (10)

I kdyby toto bylo jediným nebezpečím, církve by o něm měla hodně uvažovat. Zde se jednalo o víc. Hrozilo další, nepředstavitelně velké nebezpečí, které mohl spatřit jen zrak, kterému byl odhalen neviditelný svět. Ellen Whiteová právě poodhrnula oponu, aby církvi umožnila spatřit překvapující pohled do zákulisí: „V r. 1905 se k šíření názorů, vedoucích k odpadnutí, nezapojili pouze lidé; přinášeli je také padlí andělé.“

Aby člověk pochopil, co Ellen Whiteová měla sdělit církvi, musel by pochopit hloubku doslovné skutečnosti světa, do něhož ona často přicházela – za hranice neviditelného světa. Pro ni nebyly nebeské bytosti pouhou abstrakcí, ale často spatřenou realitou, jak občas usilovně zápasily o osudy lidských duší. Žily, zpívaly a někdy plakaly; s nejhlubším zájmem pozorovaly, jak adventní církve prožívá trojandělské poselství v praxi. Procházely přímo mezi nebem a zemí a u nebeské brány předkládaly zlatý lístek, když vstoupily do oblasti světa. Viděla i druhé anděly, kteří byli hnáni tak nezměrnou náklonností ke zlu, že to smrtelníci nedokáží pochopit. Démonští andělé byli ve svém destruktivním díle rozhodnutí strhnout všechny lidi, až do posledního, kdyby k tomu měli možnost. Ellen Whiteová opětovně

poukazovala svému lidu na realitu tohoto boje; jak je nutné zabránit všemu, co by mohlo dát zlým silám jakoukoliv záminku přístupu do srdce. „Kdybyste měli možnost vidět svaté anděly, jak vás pozorují čistým pohledem, aby zaznamenali, jak křesťané oslavují svého Mistra; nebo kdybyste byli schopni spatřit pyšné, zpupné vítězství zlých andělů, jak čekají na každém záhybu cesty, jak citují nesprávně Písma, jak porovnávají váš život s jejich zněním a vidí, jak se s ním rozchází, byli byste překvapeni a zděšeni.“ (1868-11). V r. 1899 popsala „mohutný zápas mezi neviditelnými soupeři; konflikt mezi anděly věrnými a nevěrnými. Zlí andělé neustále zdokonalují plány své útočné strategie ... Modlete se, moji bratři, modlete se tak, jak jste se ještě doposud nemodlili. Nejste ještě připraveni pro příchod Pána.“ (12)

Nyní se píše rok 1905. John Harvay Kellog je uprostřed dění, kdy opouští církev a s sebou strhává největší ústav a zástup lidí, Albion Ballenger zvěstuje „nové světlo“ o svatyni a za sebou nechává rozdělené sbory a věřící s otřesenou důvěrou v hlavní pilíře jejich víry. Zdá se, že mocnosti zla jsou všude na pochodu a pohlcují celá území jako žravé kobylky. Některé z příčin můžeme číst v deníku Ellen Whiteové z posledního října: „Satan používá všechny své znalosti ve hře o získání lidských duší. Jeho andělé se druzí k lidem a uvádějí je v tajemství zla. Tito padlí andělé strhnou za sebou své učedníky, budou s lidmi hovořit a předloží jim lákavé nabídky, aby je dostali na cestu odpadnutí. Tito andělé budou po celém světě, budou zvěstovat nádherné věci, které se brzy zjeví v konkrétnější podobě. Bůh vyzývá své děti, aby dobře pochopily tajemství pobožnosti.“ (13)

Tak tomu skutečně bylo. K nepřátelům z řad lidí satan připojil padlé bytosti ze světa temnosti. Nevědomě, ve jménu nové pravdy se lidé spojili s mocnostmi zla. Ellen Whiteová popsala tento proces, aby přivedla lid blíže k bibli a na kolena: „Falešné učení bude zasahovat křesťany na všech stupních jejich růstu, bude obhajováno se satanskou horlivostí, aby uchvátilo mysl každého člověka, který není pevně zakotven dostatečným poznáním posvátných zásad Písma.“ (14)

Zřejmě se uplatní i mohutné psychologické tlaky, aby přitáhly lidskou pozornost k nadaným jedincům, a tím se nové učení stane působivějším.

„Z našeho středu povstanou falešní učitelé, kteří dají přednost svodům ducha a učení satanského původu. Tito učitelé za sebou strhnou své učedníky. Vplíží se nepozorovaně do církve lichotivými slovy a s mistrným taktikou představí nepravdy.“ (15)

Lidé se ocitnou uprostřed omylu tak mocného, že „když jednou uchopí návnadu, bude se zdát nemožným, aby roztrhli síť, kterou nad nimi satan roztáhl“. (16) „Takto chycené oběti si vůbec neuvědomí svůj skutečný stav; budou se bránit myšlenkou, že byli polapeni, ale už budou stát mimo pravdu.“ (17)

Jedním slovem – neuvěřitelné. Takřka mimo vysvětlení. Lidé, které osvítilo nejjasnější náboženské světlo v dějinách, jsou ohroženi nebezpečím, které je uvězní v pasti, aniž by si toho byli vědomi. Takřka dvě tisíciletí si křesťané připomínali varování bible před klamem tak nenápadným, že „kdyby bylo možné, svedl by i vyvolené“. Generace křesťanů po generaci slavnostně prohlašovaly Pánu, že se to může stát jiným, ale ne jim; jako Petr – a teď to bylo zde. Ellen Whiteová to vykreslila obrazem velkého odpadnutí: „Mnohá hvězda, kterou jsme obdivovali pro její zář, zmizí v temnotě. Plevy budou jako mračno odváty větrem, dokonce i z míst, kde jsme předtím viděli jen samotné zrno.“ (18)

„Ptám se, jak to všechno skončí?“, zvolala 30. října 1905 s. Whiteová. „Znovu a znovu se táží totéž a vždy dostávám stejnou radu: Nikdy neponechej člověka bez varování.“ (19)

„NIKDY NEPONECHEJ ČLOVĚKA BEZ VAROVÁNÍ.“

Uprostřed největších sporů měla církev znovu zápasit a nenechat ujít ani jednu příležitost ke zvěstování pravdy, aby varovala i ty poslední, pokud budou ochotni její poselství vyslechnout. Zápas se dostal do rozhodující fáze. Boží dílo bylo napadeno něčím, co Ellen Whiteová označila jako „alfa smrtelného odpadnutí“. (20) Potom ještě dodala, že to nebude poslední útok na Boží dílo. Přejde další, dokonce ještě zrádnější.

(21) Alfa již přišla a omega nepochybně také přijde. Ellen Whiteová se chvěla o Boží lid.“

Kapitola 5.

O m e g a

„Co se dalo, bude se dít zase a co se dělalo, bude se znovu dělat; pod sluncem není nic nového.“ (1) Už jsme řekli, že lidé, kteří se nepoučí z historie, se sami dopustí těch samých chyb. Pro Adventisty sedmého dne platí tento výrok zcela určitě; rozhodně není pouhou frází.

„Ať nejste svedeni; mnozí odpadnou od víry, když uposlechnou ducha podvodu a satanovu učení. Před námi leží začátek takového odpadnutí. OMEGA BUDE TÍM NEJVĚTŠÍM PŘEKVAPENÍM.“ (2)

Tento výrok byl vyřčen v červnu 1904, kdy se církev blížila vstříc problémům, o jejichž velikosti neměla ani tušení. Bude to ztráta největší instituce, postižení aktivního lékařského díla, rozsáhlé odpadnutí mezi nejlivnějšími muži církve. Vznikne blud tak nenápadný, že jeho působení nepostřehnou ani ti, kdo před ním varovali. Budou to převody prostředků do určitých oblastí díla církve na úkor jiných, které na pokraji strádání budou stěží přežívat. Bude to Ballengerův útok na logickou strukturu adventního učení. V této době, v níž bude třeba energie každého věrného člena, aby pomohl udržet loď církve nad hladinou, si přesto Ellen Whiteová vzala čas k tomu, aby varovala církev před nebezpečím, zatím číhajícím v budoucnosti. Napsala: „V knize Živý chrám byla popsána alfa smrtelného odpadnutí. Omega bude následovat a podlehnou mu ti, kteří nebudou ochotni přijmout varování, které Bůh předložil.“ (3)

OMEGA. Přijde jiná krize, velmi podobná té probíhající, aby potvrdila spojení vytvořené z písmen jedné abecedy. Víc o ní řekla Boží služebnice jen velmi málo. Tajuplná výstraha vyřčená do vichru zuřící krize jakoby mimochodem, byla darem pro budoucnost, uděleným v okamžicích probíhajících problémů. E. Whiteová nám naznačila, co bude omega obsahovat. Pokud budeme ochotni sledovat její varování, zjistíme vše podstatné. Z pera ducha prorockého se můžeme dovědět alespoň tři zřetelné věci o odpadnutí omega. Nebude součástí odpadnutí alfa, má „následovat“ později. Bude ještě hroznější než alfa, tak mohutné a vlivné, že E. Whiteová se „chvěla“ o svůj lid. Přijmou je lidé neochotní uposlechnout varování, která Bůh dal? Řečeno jinak = lidé, kteří se rozhodnou poslouchat Boží rady jen, když jim budou imponovat, se stanou snadnou obětí odpadnutí omega.

Když zkoumáme, jakou E. Whiteová zvolila symboliku, zdá se, že je v ní víc, než dokážeme pochopit. V r. 1904 viděla, že se církev ocitá uprostřed hrozné situace. Dveře, doposud otevřené pro evangelium, se začaly zavírat. Dokonce všechny základní pravdy se octly ve víru všemožných pochybností. Ellen Whiteová se obávala, že tato hrozná zkušenost může církev zahubit, a když se dívala do budoucnosti, viděla podobnou situaci církve, v době těsně před koncem. Musí všemožně varovat Boží lid, a proto sahá po znázornění, kterým zobrazila obě události, rozdělené časem, ale shodné svou podstatou. V popisu velkého budoucího odpadnutí nepoužívá písmeno řecké abecedy, které následuje po a. Neupozorňuje na odpadnutí „beta“, „gama“ či „delta“. Jde mnohem dál, až na konec abecedy a volí symbol, který Kristus použil ve spojitosti se závěrem. Alfa a omega. Použití je zřejmé. Dvě oddělené události a přece podobné. Jedna přijde na konci času. Jestli porozumíš jedné, pochopíš i druhou.

V jedné věci můžeme být takřka jisti: Omega zaútočí na základní body víry církve adventistů sedmého dne. Téměř každé odpadnutí zpravidla útočí na tři oblasti: svatyně, vyšetřující soud a duch prorocký – a to vždy ve jménu prospěchu, blaha pro církev, v roušce takových termínů, jako je REFORMACE. „Nepřítel lidí usiluje, aby je přesvědčil, že mezi adventisty s. d. má nastat velká reformace, která bude spočívat v tom, že se vzdají bodů víry, jež doposud stály jako pilíře a církev projde procesem reorganizace.“ (4) Takové odpadnutí by mělo tragické následky, protože adventní poselství je seskupením úzce propojených pravd; odejmi jednu a ostatní se začnou hroutit. Základní „body víry“ by měly být „dány stranou“. Měla by být zřízena „nová organizace“ a měly by se psát knihy „nového ražení“. Intelektuální filosofie by měla nahradit základní učení církve. Sobota by „ztratila význam“. Nové hnutí by mělo být šířeno agresivními muži, kteří by odstranili vše, co by jim stálo v cestě.“ (5)

Byl to mrazivý pohled. Mohutné síly budou usilovat ve jménu „nového světla“, aby Boží církev zformovaly do nové, neurčité podoby. Budou jednat ve jménu reformace a zapomenou, že reformace, k níž vyzývá bible, je reformací života, a ne změnou učení. Zapomenou rovněž na upozornění Ellen Whiteové, že církev nepotřebuje nové světlo tak naléhavě, jako používání světla již svěřeného. V tomto procesu nastane zmatek v jednom z nejdůležitějších předmětů bible: Jak by měli adventisté žít?

Adventní poselství nic neskrývá. Ono světu nešeptá, ale volá mocným hlasem. Začíná, jak to zobrazuje bible, jako volání andělů uprostřed nebe. Končí největším zemětřesením v dějinách. Jakmile si získá pozornost světa, vyzvedává vysoko Boží zákon a upozorňuje, že již začal Boží soud. V takovém náboženství není místa pro dvojí měřítko, pro kázání jedné věci a činění jiné. Boží lid tvrdí, že žije ve velkém, skutečném – ne předobrazném dnu smíření a jeho život už definuje v závěrečném soudním přehledu před zrakem Božím. Jedna z nepředstavitelně závažných tragédií by nastala, kdyby se Boží lid vzdal tohoto poselství a začal žít tak, jako by nebylo pravdou. Právě toto je nevyhnutelný následek útoku na svatyni, či na vyšetřující soud. Adventní poselství vytváří neřešitelný problém každému, kdo se kdykoliv snažil adventní pravdu změnit. Svatyně je nerozlučně propojena s posvěcením. Postav se proti jednomu a smrtelně zraníš druhé. Odejmi pravdu o svatyni s jejím mocným aspektem reformace a záhy se budeš zmítat ve změti teologických termínů a budeš se pokoušet vysvětlit, k čemu jsou vlastně dobré skutky potřebné. Zaútoč na posvěcení a pak můžeš skončit boj dříve, než zhasneš třpytivá světla svatyně.

Je možné, že se toto bude opakovat jako část omegy? Je to možné. Jeden z nejmystičtějších pohledů lze spatřit v symbolice Božího posla. Uvědom si, že alfa a omega jsou dvě písmena, ležící na protilehlých koncích téže abecedy. Jsou spojeny něčím běžným, a přece jsou to směrově protilehlé póly. Jejich význam je možné postřehnout v zorném úhlu minulosti.

Abychom to pochopili, vraťme se zpět k teologii odpadnutí alfa. Kellog po dobu celého svého života skálopevně tvrdil, že věří křesťanství. Když se díváme z nadhledu, dokonce i věty z jeho posledního jednání s bratřími ze sboru v Battle Creeku zněly jako věty posvěceného křesťana. Přesto jeho teologie, dovedená až k logickým závěrům, vylučovala potřebu Spasitele. Tvrdil, že Bůh je ve všem – ve vzduchu, který dýcháme (ve formě Ducha svatého), v záři slunce a dokonce i v trávniku před jeho domem. Jestli je Bůh ve všem, musí být i v člověku, a tím každý lidský čin vykonává vlastně Bůh. Božství vstupuje tak hluboko do člověka, že každá vlastní myšlenka na Spasitele je zbytečná.

Žádný Spasitel neexistuje mimo člověka. Až sem dotažené názory, jak si je plně neuvědomil Kellog ani Waggoner, jsou cílem učení odpadnutí alfa. Sledujme dále logickou symboliku dvou písmen, která splývají v oblasti abecedy, přitom však vymezují protilehlé body. Je-li alfa omylem v oblasti role Krista při spasení a přitom stojí na jednom konci řecké abecedy; pak je možné, že omega bude falešně vykládat Kristovo dílo v opačné oblasti. Řečeno jinak – je zde možnost, že smrtelné odpadnutí omega se pokusí vytlačit Krista úplně

ven z člověka. Uvede tím zmatek do otázky posvěcení, protože ze spasení učiní pouze vnější záležitost.

Tento bod si zasluhuje nejdůležitější zamyšlení. Úloha Krista a jeho dílo jsou ústředními pravdami křesťanství. Nepochopení Kristova díla, ať již v nebeské svatyni či v životě, znamená, jak to vhodně vystihl Daniells, že se „všechno hroutí“. V r. 1904 byli adventisté vyzváni, aby věřili novému učení, které činilo spasení zcela vnitřní záležitostí. Byl to neobyčejně vtíravý svod, přesně načasovaný, aby upoutal lidi v době optimismu, v níž každý, od bankéřů až po ministry, hovořil jen o lidském pokroku.

Co však v době pozdější, kdy svět vystřízlivěl a zklamaný se dívá zpět přes ruiny století, v němž viděl nekonečné války, psychickou trýzeň a světla mizející v stále nedýchatelnějším ovzduší? Co říci o adventistech – unavených, zmalomyslněných, toužících po něčem, co nabízí snadnější východisko z nekonečných problémů? Satan vůbec nemohl doufat, že by této skupině lidí mohl nabídnout bezedný optimismus klamu alfa. Ale mohl by učinit něco jiného. Ve světě, obráceném naruby by mohl obrátit i alfu; mohl by vzít tentýž předmět a přiblížit se k němu z druhého konce. Sáhne po abecedě z druhé strany a nalezne omegu. A jeho slova, znějící unavenou církvi by mohla znít jako hudba: „Oddychněte si, dílo je už vykonáno, a to po celá staletí. Vaším jediným úkolem je tomu věřit.“

Jediným tahem by mistrný svůdce mohl vrhnout adventní zvěst do doby daleko před její vznik a vymazal by Boží hnutí jediným šmahem jako science fiction. Jediněčným darem adventního hnutí pro svět je vědomí naléhavosti, jistota o závažných událostech, které vyžadují důkladnou přípravu. Adventní hnutí v okamžiku svého zrodu stvořilo vzácnou ukázkou souladu víry a skutků od apoštolských letnic. Věřící dotáhli význam slova víra až za nejzazší hranice, o kterých se Luther neodvažoval ani snít; nevěřili pouze v Krista, nýbrž očekávali, že uvidí a realita této události se pro ně stala skutečnější než život na zemi. Věřili, že jej brzy spatří tváří v tvář a budou žít věčně s anděly jako svědkové pro nepadlé světy. Ani jeden z nich nebral tuto vyhlídku tak povrchně, že by se nezměnila kvalita jeho života.

„Připravujeme se pro setkání s Tím, kdo se v doprovodu svatých andělů má zjevit na nebeských oblacích, aby se v závěru dotkl věrných a spravedlivých dotekem nesmrtelnosti.“ (6), napsala Ellen Whiteová a její slova věrně vystihují naléhavost roku 1844. Byla to posvátná doba, příkladem toho, jací mají skutečně být věřící při druhém Kristově příchodu. Staré svary byly vyrovnány. „Mnozí hledali Pána v pokání a pokoře. Náklonnost k světským věcem, která dlouho převládala, se nyní soustředila na nebeské zájmy. Přehradu pýchy a rozdělení zmizely. Lidé opravdově vyznávali hříchy a členové domácností usilovali o spasení svých nejbližších a nejmilejších. Často bylo slyšet slova vážných přimluvných modliteb.“ (7) Jaký byl výsledek? Moc ke svědectví byla později často napodobena, ale nikdy nebyla taková. „Velké zástupy v napjatém tichu naslouchaly vážným slovům. Zdálo se, že nebe se přiblížilo k zemi... Žádný z účastníků oněch shromáždění nemohl později zapomenout na výjevy obrácení.“ (8)

Kdyby Boží církev pokračovala tímto způsobem dál, nemohlo by se přihodit to, co se stalo – že satan našel prostředek, kterým otupil ostří poselství. Jemu málo záleželo na tom, jestli se Boží lid mylí v názoru, že spasení je výlučně vnitřní záležitostí, anebo se ho vzdají a nakonec pod stahujícími se mraky bouře poslední doby se spolehnou na něco, co sice vypadá jako víra, ale povede k selhání. Jemu záleží pouze na jednom – musí svést Boží lid od božského plánu.

Tato situace se podobala chvíli, kdy měl Izrael překročit Jordán. Pokud poslouchali Boha, byli neprobořitelní. V žádném případě je nedokázal zastavit král Balák, dokonce i najatý prorok bezmocně pronášel blahorečení nad národem, který měl proklínat. A přece vedla cesta dál. Boží lid by byl poražen, kdyby přestal jednat jako Jeho lid. Balám, bezmocný při proklínání Izraele, je stále ještě mohl zavléci do neštěstí nenápadnou manipulaci, která by

je zbavila ochrany, kterou skýtaly hranice Božího zákona. Boží požehnání byla udílána zdarma, ale musela být střežena.

Stejně tak je tomu s adventním hnutím. Boží církev stála u řeky – rozvodněného jarního Jordánu. Jak hučel svým korytem dolů k Mrtvému moři, stal se symbolem rozbouřeného světa, kterým Boží lid musí procházet na své cestě domů. Přes rozvodněný Jordána nevedla žádná cesta pro lidi a přece Izrael mohl přejít bezpečně – za truhlou smlouvy, v níž je Boží zákon. Zde tkvělo jedinečné jádro adventního poselství. Přicházely převratné změny; svět se řítíl závěrečným událostem vstříc a nebylo nic důležitějšího, než být připraven. Žádná náboženská skupina v moderní historii si nemůže dělat nároky jako adventisté: nárok na nový průnik do samotné svatyně nebes, kde Ježíš soudí svět podle normy, zvané Boží zákon. V tomto poselství nacházejí adventisté důvod své existence. Věřící vyzvedli trubku před zrakem světa a zamířili do Jordánu. Nejhorší, nepředstavitelná pohroma by se stala, kdyby zde, na samotném břehu klopýtli a nechali ji padnout.

To je cílový předmět, který si vybral satan při útoku na církev, právě tak, jak to o něm prohlásila E. Whiteová. Zdá se, že útoky na adventní učení se soustřeďují na jeho jedinečné body, obzvláště na Boží normu pro jeho lid – ať již tvrzením, že tyto požadavky jsou nepotřebné, či názorem, že jsou nespílitelné. Zde ztroskotal Cauright, když otevřeně napadl zákon, sobotu a inspiraci ducha prorockého. John Kellog se přiblížil k tomu samému útesu z opačného směru a způsobil ztroskotání své víry svými nepodloženými vývody, které vytlačily vyšetřující soud a postavily Boží svatyni do nitra lidského těla. Ballenger, Waggoner, Jones, McCoy Conradi – všichni putovali stejnými cestami, kde se domnívali, že vidí jasnou linii pravdy. Tím, že to učinili, nechtěně demonstrovali úlohu skutků v adventním učení.

Jednání obhájců odpadnutí alfa nám umožňuje otevřený pohled na účinky falešného učení a vydává některé nanejvýš užitečné signály, podle kterých je poznáme, až se znovu objeví. Sám Kristus prohlásil, že bude někdy velmi nespílitelné rozlišit blud, zvláště když bude mistrně adaptován do podmínek oblastí, v nichž se objeví. Na konci času se mají objevit bludy, schopné svést i vyvolené. Proroctví se naplnilo přesně v odpadnutí alfa, které odňalo adventnímu hnutí část z jeho lidské elity.

Naštěstí Bůh dal další prostředek, s jehož pomocí lze odlišit pravdu od bludů – ovoce života. Projevuje se v lidském úsilí získávat věci, které jsou pro lidi důležité.

Způsoby, jakými pracovali reformátoři z r. 1905, se staly varovnými signály, které se znovu objeví v odpadnutí omega. Je to vlastně ta samá taktika, kterou použil satan, aby uvrhl lidstvo do hrůz hříchu. A to je nečestnost, lest.

„Spor bude stále prudší,“ varovala Ellen Whiteová v r. 1898. „Člověk se postaví proti člověku, plán proti plánu, zásady nebes proti principům satanovým.“ A pak předpověděla, jakou taktiku někteří použijí. „Jsou lidé, kteří vyučují pravdu, ale nezdokonalují svůj život před Bohem; snaží se své nedostatky skrývat a tím vedou jiné k odcizení od Boha.“ (9)

„Z našeho středu vyjdou falešní učitelé, kteří budou poslouchat svůdné hlasy duchů, jejichž nauky pocházejí od satana. Tito učitelé za sebou strhnou své žáky. Nepozorovatelně budou používat lichotivých slov a nesprávné učení budou přinášet mistrně se svůdným taktem.“ (10) Dále píše: „Falešné teorie budou vklíněny do všech fází zkušeností poznání pravdy, budou obhajovány se satanskou neústupností, aby zaujaly mysl každého člověka, který není vkořeněn a zakotven v plném poznání svatých zásad Slova Božího.“

Uvedené výsledky se tragicky naplnily v případě dr. Kelloga a v úzkém kruhu jeho následovníků, kteří podporovali jeho taktiku v Battle Creeku. Tajné úklady se začaly realizovat již dříve a po určitou dobu o nich nevěděl nikdo kromě účastníků a – Božího posla, který viděl jejich setkání v nočním vidění. V r. 1905 jejich záměry takřka dozrály. Sanatoriu v Battle Creeku zbýval pouze krátký čas jako instituci Adventistů s. d. A Ellen Whiteová pozvedla výstražnou trubku, aby církev vyburcovala. „Přála jsem si, abych upozornila náš

blízký i vzdálený lid. Vedoucí lékařského díla v Battle Creeku se snaží získat vládu nad vlastnictvím církve v Battle Creeku, na které z pohledu nebe nemají žádné právo... Jsou podnikány nečestné pokusy o získání vlastnictví nelegálním způsobem. A to Boží zákon zakazuje. Nebudu uvádět žádná jména. Jsou zde však lékaři a kazatelé, jež byli strženi vlivem hypnózy používané otcem lži. Přestože přišlo varování, lidé přijímají satanovu chytristiku stejně, jako ji přijali andělé ještě v nebesích.“ (12) Ještě předtím napsala dopis svému synovi, který se setkal s vřavou odpadnutí v Michiganu. „Doktor se snaží spojit dohromady lékařské instituce, jak o tom dříve hovořil. Jeho jednání se podobá satanovu působení v nebesích, kde spojil anděly, které svedl na svou stranu, aby vyvolal v nebi vzpouru. Lituji tě, Willie. Nepřála bych si být v Battle Creeku. Zůstaň však pevně stát za pravdou.“ (13)

Tutéž taktiku chtěl nyní doktor aplikovat v dalších oblastech. Kellog se svými stoupenci podráždění postojem Boží služebnice, se zaměřili na útok proti ní. Jemně začali zpochybňovat spolehlivost jejich poselství, a to často prostřednictvím zaměstnanců církve, kteří z taktických důvodů, i kvůli zaměstnání předstírali, že ji podporují. (Kellog se snažil lidi přesvědčit vyprávěním příběhů o tom, jak „nastražil pro s. Whiteovou past“, jak její svědectví pro něj byla vyvolána nepravdivými informacemi od A. G. Daniellse a „plačtivého Willie Whitea“). Toto všechno Ellen Whiteová spatřila a popsala s odzbrojující přesností. „Někteří se snaží velmi obratně smazat účinky svědectví, varování a pokárání, která obstála zkušební dobu více než půl století. A v tom samém okamžiku popírají, že by něco takového dělali.“ (14)

Pravda – nejpotřebnější realita na světě. Naše samotné přežití na ní záleží. Denně jsme naprosto závislí na přesných informacích i o nejzákladnějších věcech, jako např. o barvě světla semaforu, či o užitečném zatížení výtahu. Bez pravdy nejsme bezpečni ani ve fyzickém, či v duchovním smyslu. Mezi Bohem a člověkem je pouze jediné spojení – pravda. Ta však byla manipulována lidmi, kteří tvrdí, že Boží církvi nabízejí reformaci; lidmi, kteří pravdivě neodhalili dokonce ani vlastní úmysly.

„Dříve, než se nedávné události vyvinuly, viděla jsem přesně náčrt záměrů, které uskutečňuje dr. Kellog se svými stoupenci. Přemýšlí s nimi, jak by získal přízeň našeho lidu. Budou se snažit vzbudit dojem, že věří všem bodům našeho učení a důvěřují svědectvím. A tak svedou mnohé, kteří přejdou na stranu těch, kteří od víry odpadli.“ (15)

Boží lid musí být v době konce varován zvláště před jedním z charakteristických rysů odpadnutí alfa. Je jím dovedné manipulování lidí. Vůdcové odpadnutí alfa chtěli uskutečnit změny v církvi tak naléhavě, že prostředky světili účelem. Svědomitě vypracovali plány a podle nich se představili jako věrní adventisté, kteří věří pravdě a přitom nesou nové světlo, které měla přijmout i sestra Whiteová, pokud je dostatečně pochopí. Dokonce takoví mužové, jako dr. David Paulson, po určitý čas přizvukovali Kellogovi. Mysleli si, že Ellen Whiteová svými spisy podporuje jeho teologii a Kellog odsuzuje nepravdy, před nimiž ona varovala. Byl to mistrně připravený klam. Jeho výsledkem byla skupina dobrých a vlivných mužů, kteří stáli v novém hnutí za svým vůdcem, i když to znamenalo rozchod s církví.

Toto poznání má mimořádný význam pro lid, který bude bojovat proti odpadnutí omega. Boží pravdy jsou tak logicky svázány, že jejich zavržení výrazně svědčí o mimořádných schopnostech vůdce, který ostatní od pravdy odtrhne. Lidé jsou zatíženi na silné vůdčí osobnosti, rádi se jimi nechávají vést; zvláště – je-li vůdce nadaný. Milióny lidí, celé národy jsou ve vleku takových vůdců a sestupují s nimi často do stínů, kam už slunce nesvítí. Dokonce ani Boží lid není imunní vůči tomuto nebezpečí. E. Whiteová upozorňuje, že mezi námi existuje skupina lidí, zvláště poddajných této taktice. Mnozí lidé si nevypěstovali křesťanskou povahu; jejich životy se neočistily a nezbavily porušení prostřednictvím posvěcující moci pravdy a právě oni vnášejí své nedokonalosti do církve. Zanášejí do ní cizí učení, které prosazují jako pravdu.“ (17) (To je bod, u něhož se chvíli pozdržíme. Jakmile to falešný vůdce okusí, uvědomí si, že nedokonalosti v životě jeho následovníků je poutají

k němu a jeho teoriím. To se pro něj stane dostatečným motivem, aby přinášel teologii, která způsobí, že lidé budou spokojeni se svým stavem a svými chybami.)

„Častokrát mysl, ovlivněná velkým svůdcem vynalezne brilantní, svěží podněty. Posluchači, kteří se jim podvolí, budou oslněni stejně, jako když had okouzлил Evu svými slovy. Nedokáží naslouchat podmanivým filosofickým úvahám a současně se pevně spoléhat na Slovo živého Boha.“ (18)

Jedné noci r. 1904, dříve než E. Whiteová odjela z Washingtonu do Berrien Sprinte, viděla probíhající shromáždění v Battle Creeku. Dr. Kellog mluvil velmi nadšeně o svém předmětu. Ve svém proslovu rozváděl své pantheistické představy, přitom se je snažil umně utajit.

Spatřila nadšeně zaujaté tváře jeho posluchačů, když jí její průvodce řekl, že „mysl mluvčího zajali bezbožní andělé“. Pak dodala, že „byla udivena s jak nadšenou odezvou se setkaly klamné teorie.“ (19)

Nebezpečí tkvělo už v samotném diskutování o těchto předmětech s vůdci odpadnutí alfa. Byla to otázka poctivého přístupu. „Obhájci těchto teorií se svými slovy snažili vzbudit dojem, že přinesli kladné hodnoty, zatímco zamýšleli pravý opak.“ (20) Řečeno jinak, mluvit s těmito lidmi znamenalo vystavit se nebezpečí, že člověku budou připsána jiná slova, než jaká skutečně řekl; že jeho postoj jakoby podporoval Kellogovy teorie. Tím původci odpadnutí alfa mohli vzbudit dojem, že „celé zástupy stojí na jejich straně, že mají víc přívrženců, než bylo pravdou. Smrtná hra byla hrána nepoctivými pravidly, které Boží mužové nemohli použít. Měla zaujmout lidskou mysl jako figurky na šachovnici. Jejich cílem bylo, aby získali úplnou nadvládu nad církví. Jedno lze tvrdit s určitostí: hra odpadnutí alfa byla hrána zcela vážně, s věčnými důsledky. Kellog se svými stoupenci použili některých účinných psychologických zásad, aby dosáhli svých záměrů. Shromáždění se často konala během noci až do časných ranních hodin, kdy posluchači únavou nebyli schopni samostatně přemýšlet. „Dlouhé noční rozhovory, které Dr. Kellog organizoval, byly jeho nejúčinnějším prostředkem k dosažení cíle. Jeho nepřetržitý proud myšlenek mátl posluchače, které hodlal ovlivnit. Nesprávně též používal výroky lidí, kteří s ním nesouhlasili a postavil je tím do nesprávného světla. Nakonec ochromil jejich rozlišovací schopnost. Jejich slova používal v takovém kontextu, že se zdálo, jakoby jeho teorie podporovala, přestože to nebylo pravdou.“ (21) Ellen Whiteová mu rozhořčeně napsala a připomenula mu, že tu samou taktiku dříve používal satan a právě jejím použitím mistrně strhnul k pádu celou třetinu nebeských andělů. Lucifer tenkrát obcházel anděla za andělem, nutil je pronášet výroky, které pak v nesprávné souvislosti citoval jiným andělům. Tato zdrcující taktika budila dojem, že má daleko víc přívrženců, než měl. Tím způsobem chtěl zprofanovat anděly věrné Bohu, chtěl podlomit jejich věrohodnost, a tím i jejich vliv pro věc pravdy. Proti této taktice neměl ani Bůh žádný účinný prostředek – kromě času a jistoty, že jednoho dne Lucifer zajde příliš daleko a spadne mu maska, která doposud kryla jeho pravé záměry.

Částí odpadnutí alfa byla rovněž technika pomluv. Boží církve by se jí měla zvláště varovat. „Už v našich dnech budou celé rodiny, které se kdysi těšily z poznání pravdy, ale ztratí svou víru kvůli pomluvám a nepravdám, které se dozví o těch, které milovali a rádi přijímali jejich rady. Jejich chybou je, že takovým slovům naslouchají! Otevírají tím svá srdce rozsévači koukolu, který se uchytí mezi pšenici ... a vzácná pravda v jejich srdcích ztratí svou moc! Uplyne pak nějaký čas a tento vstup do oblasti pomluv a falešných teorií je naplní, jako Evu v ráji, podivnou horlivostí. Falešná nadšení bude doprovázet jejich nové teorie a zatvrdí jejich srdce proti obhájcům pravdy; jako tomu bylo s Židy ve vztahu ke Kristu.“ (22)

Takto byly různé schopnosti, mistrovské použití lží o lidech na jedné straně a přitažlivost osobnosti na straně druhé zapojeny jako faktory v odpadnutí. Toto odpadnutí zachvátilo lidi v církvi, kteří kdysi nesli trojandělské poselství naprosto věrně. Všechny prostředky byly použity k tomu, aby přitáhly lidi k osobnosti a jeho napodobenině pravdy.

Tento způsob měl kupodivu nemalý úspěch. Právě proto by měl Boží lid pozorně bdít, aby se ujistil, že se totéž neodehrává podruhé. A pro ty, kteří cítí, že je přitahuje síla osobnosti, kteří jsou okouzleni novými nápady, které udivují i vedoucí činitelé, je zde varování z roku 1905: „Obávám se o lidi, kteří se ponořili do studia předmětů, které použil satan při konfliktu v nebesích... Jakmile jednou přijmou návnadu, jeví se nemožným, aby roztrhali pouta, do nichž je satan zaplétá.“ (23)

Pamatujme, že se církev octla uprostřed skutečného zápasu o vedení. Kdyby se k nové teologii přiklonilo více lidí, pokud by sbory do zákonodárných shromáždění vysílaly takové „znovu obrácené“, kdyby byly instituce naplněny lidmi nakaženými odpadnutím alfa, církev by nakonec ztroskotala; ať už by to A. G. Daniells a E. Whiteová chtěli, anebo nechtěli. Z pera E. Whiteové máme dostatek důkazů, abychom věřili, že byly podniknuty dobře promyšlené a usilovně vedené útoky proti samotné organizační struktuře církve. Sleduj pozorně změnu jazyka v jejím varování z června r. 1905: „Musím varovat všechny naše sbory před lidmi, kteří jsou posílání, aby dělali dílo vyzvědačů v našich sdruženích a sborech – dílo, které inspiruje otec lži a podvodů.“ (24)

Jinde upozorňovala, že v „táboře může být velké množství přestrojených zrádců, ale Kristus je všechny zná. Takoví činitelé zneuctívají Boha. Těm, kteří zůstávají v Battle Creeku, říkám: „Pro spásu vlastních duší, všichni, kteří mohou, ať se vzdálí od těchto sporů a jejich nebezpečí co nejdále.“ (25)

Tyto „spory a nebezpečí“, o kterých informovala, se staly akutním problémem v r. 1906. Již v r. 1902 vyhrožovali členové sboru soudním procesem, aby zachránili přemístění nakladatelství do Washingtonu, D.C. Nyní se znovu objevil duch sporů a donucování. Velký sbor v Battle Creeku se stal ústředním bodem úsilí o nadvládu; u michiganského soudu byl vyvolán proces, aby se zabránilo převedení majetku ze správy vedení církve do vlastnictví místního sdružení. Věrní členové církve sice nakonec vyhráli, ale zjevný boj pokračoval celé dva roky. Dokonce noviny v Chicagu vytiskly v tučných titulcích deníku, že Církev adventistů se rozpadá na dvě části a vrhly mnoho „špíny“ na Ellen Whiteovou. Celá politováníhodná aféra objasnila druhý faktor odpadnutí alfa; kamkoliv přišlo, způsobilo velké těžkosti.

Totéž se odehrálo v odpadnutí Ballengerově. Br. Farnsworth podával zprávu z Britských ostrovů a řekl, že Ballenger „nesl toto poselství do té doby, než požádal bratra Hutchnse na Irsku, aby sledoval věc, do které byl zapojen dost velký počet vlivných laických bratrů. Bratr Meridith, který působil ve Walesu, dodal, že mezi mnohými bratry ve Walesu zavládlo vzrušení nad těmito názory a v severní Anglii měl br. Andross vážné problémy ve sboru v Birminghamu. Na jiných místech byly také těžkosti s vedoucími bratry v otázce svatyně... Tento tmavý mrak odpadnutí nás poněkud zahalil.“ (26) Kellog se v Battle Creeku stal aktérem zuřivé a obtížné kampaně, aby zbavil úřadu vedoucího Generální konference. Byl zde předem připravený způsob, aby se dosáhlo zamýšlených změn v církvi – bude-li možné, politickým úsilím; převratem, pokud to bude potřebné, jak velmi výstižně napsala E. Whiteová: „Nic nezůstane na svém místě v novém hnutí.“ (27) Projevovala se zde neobvyklá bezcitnost, kterou bylo možné vidět zřídka předtím, jestli se vůbec kdy vyskytla. Nebral se ohled na dlouholetá přátelství, která byla vysoce hodnocena a tradiční věrnost záhadně vymizela. Kellogovu lékařskou školu pomáhali finančně vydržovat Whiteovi; najednou se však na své dlouholeté přátele obořil nevybíravými útoky. A. T. Jones a E. J. Waggoner, kteří s E. Whiteovou cestovali a kázali, zpřetrhali dřívější svazky kvůli nové teologii. Dokonce Frank Beden, skladatel adventních písní, synovec E. Whiteové se neúspěšně pokusil zaplést ji do falešného svědectví a pak podal žalobu na věrné členy, kteří se snažili chránit církevní vlastnictví. Kam přišla nová teologie, tam nastaly těžkosti, způsobené „zlomyslnými jazyky a neústupnou myslí, vyhocené dlouhodobým obcházením pravdy v životě.“ To „působilo neustálý zmatek a naplňovalo záměry, vytyčené nepřítelem.“ (28)

Jak jsme viděli dříve – dalším charakteristickým rysem odpadnutí alfa byl způsob, jakým se snažil agresivně uchvátit mládež Církve adventistů. Poté, co byla kniha „Živý chrám“ vytištěna, Kellog ji zaslal místním sdružením a snažil se zapojit mládež do její distribuce a prodeje. Zřídil také znovu střední lékařskou školu v Battle Creeku a tam na mládež působil silným vlivem prostřednictvím instrukcí, které udělil svým skalním zastáncům. Využil věku, v němž je člověk velmi tvárný, ovlivňoval je i atmosférou školních tříd, v nichž učitelé tradičně požívali hluboké důvěry. Doufal, že získá široké zastoupení v mladé generaci církve. Tím by si zastánci nové teologie vybudovali druhou silnou linii útočníků. Kdyby neuspěli v přímém názorovém nátlaku na církve, stačilo by pouze vyčkat, pečlivě vzdělávat své studenty a postupně je rozesílat do světových polí; takže by se samotná struktura organizovaného díla poznenáhlu začala měnit. Jednoho dne by pak zastánci nového učení měli takový vliv a volební moc, že by změnu provedli oficiálně. V některých případech toto může být nejnebezpečnější taktika vůbec. V boji proti této taktice byla Ellen Whiteová ochotná přinést jakoukoliv oběť, včetně svého života. „Ať Bůh nedopustí, aby mladí lidé byli nakaženi nepravdou ohledně svědectví, díla a povahy kazatelů Božích.

Mé svědectví bude stále konkrétnější, jako bylo svědectví Jana Křtitele, i kdyby mne to mělo stát život. Lid nebude oklamán.“ (29) Kdosi tvrdě poznamenal, že Ellen Whiteová se neztotožnila s problémy, které ohrožovaly mladé lidi z církve. V r. 1904 však byla pro ně ochotná zemřít.

Nakonec ti, kteří byli zaangažováni do odpadnutí alfa, měli další shodný rys: stali se nepřáteli ducha prorockého. Jejich motivaci není těžké porozumět; mnohé jejich nejlepší názory se přímo střetávaly s učením E. Whiteové. V moci Božího Ducha byly jejich skryté plány často vyzrazeny a ona byla svědkem jejich shromáždění, navzdory velkým vzdálenostem. Na jejich straně nebyla Boží pravda, proto se uchýlili k jakési náhražce. Nejúčinnější pomocí k rozšíření jejich názorů byly osobní útoky na posla, kterého si vyvolil a používal samotný Bůh. Na této taktice nebylo vlastně nic nového, lze ji spatřit již u Kades-Barne. Zde Izrael ve stínu božského oblaku obvinil Mojžíše, že je vedl nehostinnou částí pouště on sám. Výsledkem zde i potom bylo, že se pozbavili Božího požehnání.

Kapitola 6.

Zkouškou bude procházet každý člověk.

Byla právě jedna hodina v noci, Ellen Whiteová ještě svítila, seděla u psacího stolu a psala tak rychle, jak se pero stačilo pohybovat po papíře. Obvykle vstávala ke své práci už před svítáním, ale tohoto rána, v jednu hodinu po půlnoci cítila naléhavost jako zřídka kdy předtím. Boží lid se blíží velkému třibení, nastane velký zápas s bludem a mnozí ztratí svou cestu. Cítila, že je musí varovat, dát jasné upozornění již předem.

Zpočátku noci měla živý sen, z něhož vyrozuměla Boží poselství a popsala jej jak nejlépe uměla vlastními slovy:

„Krátce předtím, než jsem odeslala svědectví ohledně úsilí nepřítelů o podkopávání základů naší víry a o zasetí falešných nauk, četla jsem o nehodě lodi, která v mlze narazila do ledovce. Několik nocí jsem velmi špatně spala. Jedné noci jsem zřetelně spatřila tento výjev. V husté mlze plula po moři loď. Náhle lodní hlídka zvolala: „Přímo před námi je ledovec!“ Skutečně; vysoko nad loď čněla obrovská masa ledovce. Další hlas autoritativně zavelel: „Plnou parou vpřed.“ Ani okamžik neuplynul váháním. Nastala chvíle pro jednání. Strojník

pustil páru naplno a kormidelník obrátil loď přímo proti ledovci. S hrozným hlukem loď narazila do masy ledu. S ohlušující ranou byl ledovec roztříštěn na malé kusy, které jako krupobití dopadaly na palubu... Pochopila jsem dobře smysl tohoto obrazu. Přijala jsem také příkazy. Slyšela jsem je jako hlas Kapitána: „Bojujte proti bludu.“ Po několik následujících dnů jsem pracovala od časného rána do pozdní noci, abych pro náš lid připravila instrukce, které mi byly sděleny o bludech, jež se mezi nás vkrádaly.“ (1)

Nějakou dobu byla Ellen Whiteová zmatená a uvažovala, jak čelit novým falešným pravdám, které vnášel Kellog do církve. Jejím největším pokladem na zemi byla církev, i když často chybná. Stále znovu jí i jejím vedoucím posílala vážná poselství a vybízela je k reformě. Zůstala církvi neochvějně věrnou. Nyní se zdálo, že toto střetnutí může rozštěpit vztahy mezi členy církve a vyústit v nezměrných ztrátách talentů, prostředků a lidí. Bylo to pro ni nesmírně závažné rozhodnutí.

Mnoho měsíců vyčkávala v naději, že její dřívější varování vyvolá příznivou odezvu v srdci Kelloga a může ho zachránit pro církev. Nyní však přišel signál, který dal sám Bůh, a ona pochopila, že již není možné se střetnutí vyhnout. To nastane, jakmile vedoucí v Battle Creeku otevřeně zaútočí proti svědectvím, jakmile otevřeně zaútočí proti duchu prorockému. Dále řekla: „Bratři, musíme nyní zasáhnout. Plnou parou vpřed, v síle a moci Boží.“ Akce se rozběhla, církev se začala potýkat s nepřítelem, jak to vystihla E. Whiteová podobenstvím z Gedeonova děje: „Džbány byly rozbity a světlo jasně zazářilo.“ (2)

Informace o velké krizi, v níž se ztratí mnoho členů, je neoddělitelnou součástí našeho učení. V budoucnosti vznikne někde tato krize, která otřese církví. V této těžké zkoušce ztratí mnozí směr a budou mezi nimi dokonce prominentní znalci pravdy. „Není už vzdálená doba, kdy každý věřící bude podroben zkoušce. Mnohé hvězdy, které jsme obdivovali pro jejich záři, pohasnou v temnotě. Plevy jako mračno budou odváty větrem, a to dokonce z míst, kde jsme předtím viděli pouze pšenici.“ (3) Tím prvním podnětem vedoucím ke krizi, bude falešné učení.

„Bludné učení uvede toto tříbení, povrchní čtenáři Písma se budou zmítat bez kotvy, jako přesypy písku.“ (4) Jedinou jistotou v oné době bude poznání Boží vůle, zjevené v Písmu. „Rychle se přibližují dny nesmírných zmatků a zklamání. Satan v přestrojení dobrého anděla bude svádět všechny, i vyvolené. Rozpoutá se víchř rozličných učení. Ti, kteří doposud spoléhali na svůj intelekt, či talent, pak neobstojí ani v čele, ani v řadách. Nedokázali totiž držet krok života s poznáním světlem.“ A následuje pak výrok, naplněný tragicky znějícím podtónem: „V posledním velkém díle bude zapojeno jen několik velkých mužů.“ (5)

Pohlédněme dobře na důsledky a dobře si uvědomme, jak obsáhlá tragédie je zde zachycena. Patrně se proti církvi postaví mohutný klam a strhne s sebou každého, kdo není absolutně zakotven. Nebude záležet na tom, jak obsáhlé je jeho akademické vzdělání. Pán Ježíš sám upozornil na klam, který by svedl i vyvolené, „když by to možné bylo.“ Ap. Pavel předpověděl útok „hltavých vlků“ a varoval, že „z vás samotných povstanou mužové, kteří budou přinášet převrácené věci, aby strhli učedníky za sebou.“ (6)

Není to zjevný klam, přímý útok na křesťanskou víru, který odvede lidi od pravdy; spíš to bude nerozpoznatelná směsice pravdy a bludu. Bude tak chytře zkombinovaná, že jedinou nadějí pro rozlišení bude dar Ducha svatého a pozorné studium Bohem zjevené pravdy. Bude nezbytné popřít dokonce i zjevné svědectví lidských smyslů a jít dál pouze vírou ve světlo, které vychází z Božího slova.

Je napsáno, že právě před tím, než dopadnou Boží soudy na zemi, bude velké oživení. S předstihem rovněž víme, že „nepřítel duší by rád tomuto dílu zabránil, a dříve než nastane doba pro toto hnutí, pokusí se je zfalšovat napodobeninou. V těch církvích, kde je bude moci dostat po svou klamnou moc, vzbudí dojem, že je na ně vylito zvláštní požehnání Boží, protože se v nich zdánlivě projeví velké náboženské probuzení. Lidé budou jásat, že na ně Bůh působí pozoruhodným způsobem, přitom však půjde o dílo jiného ducha.“ (7)

Po dobu celých generací jsme se ujišťovali, že se toto odehraje hlavně mimo okruh církve adventistů a my budeme pouze zevnitř toto dění se zájmem, v bezpečí sledovat. Tento předpoklad nás však může zaskočit; mnozí, dokonce vyvolení v našem středu, budou ohrožení svodem. Vystává nebezpečí, že jsme podcenili nepřítele, který může vzbudit klamné oživení, vedené jím samým, uprostřed církve adventistů a bude je doprovázet všemi smyslovými důkazy, které vyžadují víru. Pokud budeme tvrdit, že ne, těžko pak vysvětlíme, proč některá z našich „nejjasnějších světél“ pohasnou a stanou se našimi nejzatvrzelejšími nepřáteli. Mužové a ženy se nestanou takto vyhraněnými nepřáteli kvůli malicherným vnitrocírkevním sporům. Tato míra hněvu se ukazuje teprve tenkrát, když se lidé přesvědčí o tom, že církev zavrhl některé myšlenky, které oni považují za podstatnou náboženskou pravdu.

Tříbení, které jsme dlouho očekávali s obavami, se bude týkat učení církve – a pokud dějiny a logika jsou správné – nastane proto, že církev nepřijme něco, co tito lidé budou považovat za klíčově důležité „nové světlo“. (Vzpomeň si, že Ellen Whiteová jasně píše, že tříbení vznikne z pokusu „uvést do církve nové učení“.) To nás vede k důležité otázce: Na co se soustředí útok?

Tuto otázku bychom mohli vypustit jako ryze spekulativní, až na to, že na ni již máme několik dílčích odpovědí. Zaprvé, dobře víme, že sobota se stane na konci času sporným bodem učení. Že by se ovšem stala sporným bodem dokonce uvnitř církve? Dříve, než ji vyloučíme jako nemožnou, musíme si uvědomit, že toto se již skutečně STALO. Cauright poté, co zaútočil na učení o svatyni, se soustředil na sobotu a zákon. Kellog sice zpočátku vyznával, že věří učení o sobotě, ale postupně svým jednáním i prací všemožně usiloval, aby vymanil sanatorium z programu, v němž se zachovávala sobota. Sobotní rekreace pacientů se stávala stále běžnější. Je důležité si uvědomit, že na sobotu je možné zaútočit mnoha způsoby, některými nenápadně a jinými zcela zjevně. Lze proti ní bojovat i nepřímo, když se zaútočí na její základy. Ty stojí samozřejmě na Božím zákonu. Jakmile přijmeme teologii, která degraduje Boží zákon; například budeme tvrdit, že jeho požadavky nelze zachovávat, potom vedeme útok proti souboru prvků, z nichž jeden je sobota. Bylo nám řečeno, že v době závěru budou někteří adventisté donuceni, aby obhajovali zachovávání soboty v soudních síncích. Pro pisatele je obtížné si představit zmocněnce u soudu, aby bral vážně argument adventisty hájícího své právo na svěcení soboty, který by přitom neustále připouštěl, že zákon, z něhož sobota vyplývá, zachovávat nemusí.

Dále s určitostí víme, že hlavní útok bude veden proti duchu prorockému. „Satanův poslední klam bude snaha o smazání účinnosti svědectví Božího Ducha.“ (8) To je nepopíratelný fakt; je však obtížné představit si lidi, jak zavrhnou něco, co jim poskytuje dopředu velmi cenné informace o taktice nepřítele, který je chce připravit o věčný život. A přece se tento známý paradox opakoval v historii vždy, když Bůh v minulosti poslal své posly. Je poměrně snadné číst spisy proroka, od něhož nás dělí propast dvou tisíc let, jehož jazyk není pro dnešního čtenáře plně srozumitelný a jeho obrazy pro hřích se tě nemusí tak bolestně dotýkat. Je však naprosto odlišné přijímat slova proroka, který mluví právě do současných poměrů.

Pokud nás historie něčemu učí, omega bude pravděpodobně zahrnovat určité nepochopení role skutků a posvěcení. Víme, že toto téma se téměř vždy vyskytovalo v minulých odpadnutích, ať již přímým teologickým útokem, či životem těch, kteří učili o svatosti dosažené již v těle, napadli v jiném přestrojení také zákon tím, že tvrdili, že věří a přitom páchali všechny nepravosti ve jménu svatosti. Doba Kellogova zachytila notorickou nemravnost mezi některými věřícími. Kdykoliv neměli přímo či nepřímo adventisté jasno v otázce odpovědného chování reformátorů, vždy se napáchalo hodně škody. Je proto nutné, abychom pochopili to, co někteří vylíčili jako protiklad v adventistickém učení: zodpovědnost soustředit lidské úsilí na přinášení ovoce evangelia, které, jak tvrdí většina protestantů, je Božím darem, který dává zdarma i bez lidského příspěvku.

Je to velmi komplexní otázka, kterou je poměrně snadné zodpovědět, pokud člověk chápe dvě zásady zákona, zvané stav předchozí a stav následný. Stav, podmínka předchozí se vztahuje na osobu, pokud nenabyla vlastnictví. Aby jednotlivec měl právní nárok na vlastnictví, musí vykonat určitý akt, po kterém mu náleží vlastnictví. V náboženském smyslu je toto pouhou napodobeninou pravého evangelia a přece je to nejznámější forma náboženství mezi lidmi. Všechna pohanská náboženství zapustila kořeny v této koncepci; a pokud byla dotažena až do konce, vyžadovala i lidské oběti, aby se lidé zalíbili svému božstvu. V křesťanství je stavem předchozím víra – tak úplná, že vede jedince k plnému odevzdání do vůle milovaného Boha.

Stav následný je zevně podobným a přece funkčně je naprosto odlišným pravidlem. Při něm je vlastnictví převedeno bezvýhradně, bez nároků na jakýkoli předchozí právní akt. A přece, je také převáděno na základě určitých podmínek – které se uplatňují po převodu. Člověk může odkázat pozemek svému bližnímu, např. za podmínky, že se na něm nikdy nebudou prodávat alkoholické nápoje. Pokud by příjemce porušil toto ustanovení, půda zase spadá do vlastnictví dárce. Toto je příklad lidských zákonů, který vystihuje zásady působení plánu spasení. Dar je nabídnut; příjemce si ho v žádném případě nezasloužil a přece, porušením podmínek, pod kterými byl dán, se příjemce může projevit jako nezpůsobilý pro vzájemné vztahy a neschopný jako trvalý vlastník daru.

Do samotné struktury adventního učení je nesmazatelně vtisknuta zásada praktického křesťanského života. Adventisté tvrdí, že nesou poslední výstražné poselství světu, poselství, které je daleko víc kázáno mocí praktického života než pouhými slovy. „Vy jste světlem světa,“ řekl Kristus. „Ať vaše světlo září před lidmi tak, aby MOHLI VIDĚT VAŠE DOBRÉ SKUTKY a slavili by vašeho nebeského Otce.“ (9) V Kristově teologii není žádný prostor pro nedorozumění v otázce dobrých skutků, anebo pro nepochopení toho, je-li člověk odpovědný za přinášení ovoce posvěceného života. V Božím plánu je zřejmé, že zbožný život je jedním z hlavních způsobů kázání posledního poselství naděje pro svět.

Zdá se, že se tento prvek stane klíčovým bodem těžké závěrečné zkoušky Boží církve, které adventisté rozumí pod pojmem tříbení. „Někteří lidé se mohou domnívat, že je to vyvyšování vlastních zásluh, když očekáváme od Boha milost pro naše dobré skutky. Je pravdou, že si ani jedno vítězství nemůžeme koupit za naše dobré skutky, avšak MÝ NEMŮŽE BÝT VÍTĚZI BEZ NICH... V každé náboženské krizi některé lidi přemohlo pokušení. Boží tříbení odváne celé zástupy jako suché listí.“ (10) Počátkem adventního hnutí Ellen Whiteová varovala, že „tak dlouho, jak má Bůh svou církev, bude mít i své mluvčí, kteří budou odvážně volat, kteří budou jeho nástroji pro kárání sobectví a hříchu.“ Viděla však, že jedinci „se postaví proti jasným svědectvím“. Následky budou tragické a nevyhnutelné. „Tříbení musí brzy nastat, aby pročistilo církev.“ (11)

Tak zní zvláštní slova od ženy, která svůj život strávila tím, aby udržela církev pohromadě. Znamenala pro ni víc, než její vlastní život. Taková osudová zkouška se zdá cizí pro církev, která byla určena, aby věřila v důležitost jednoty. Bylo to těžké pro Ellen Whiteovou, bude to neskutčné i pro nás. A přece může být dar jednoty, jako všechny Boží dary lidem, zneužit. Problém, který E. Whiteová musela vylicít v r. 1904, ukazuje, jak do církve vstoupí bludy, které ohroží jednotu a budou se skrývat pod nálepkou jednoty. Napsala: „Musíme se sjednotit, ale ne na základě bludu.“ (12) „Nesmíme přijímat slova těch, kteří přinášejí poselství v rozporu se zvláštními body naší víry. Oni sice shromáždí množství biblických výroků a budou jimi hájit své vlastní teorie. Toto se znovu a znovu opakovalo během posledních padesáti let.“ (13)

Pro adventisty, kteří si přejí vyvarovat se velkého nebezpečí, platí překvapivá rada ohledně teorií, které propagoval dr. Kellogg. E. Whiteová ji musela nakonec aplikovat v jeho vlastním případě. Dokonce ani nediskutuj s těmi, kteří stále setrvávají ve svém postoji, když církev zaujala oficiální záporné stanovisko. „V době zasedání GK v Oaklandu jsem byla

Bohem vybídnuť, abych hovořila s dr. Kellogem. Během tohoto shromáždění jsem spatřila výjev, kdy bezbožní andělé rozmlouvali s doktorem... Zdálo se, že je bezmocný, aby jim unikl z osidel.“ (4). V r. 1907 napsala dopis, který měl být přečten v Oaklandu, v Battle Creeku, Chicagu a v jiných velkých sborech: „V církvích působí duch bezbožníka a využívá každou příležitost, aby zrušil Boží zákon... Cíl našeho díla nespočívá v působení na ty, kteří měli hojnost světla a důkazů, a přesto stále stojí na straně nevěry.“ (15) Při diskusích s takovými lidmi vznikalo nebezpečí, že budou překrouceny jejich výroky, varovala EGW a psala proti těm, „kteří shromáždí z mých spisů citáty, které se jim budou hodit a budou podporovat své lidské představy. Tím, že je vytrhnou z kontextu a použijí je podle vlastního úsudku, budou budit dojem, že mé spisy zastávají to, co oni odsuzují.“ (16)

Zvláště varovala, aby takoví lidé nebyli zapojeni do našich škol. Žádný člověk, který touží šířit teorie, které by nás odváděly od světla, jež jsme obdrželi o službě v nebeské svatyni, by neměl být přijat jako učitel.“ (17)

Příkazy pro církve jsou jasné; předali nám je jako odkaz naši průkopníci, kteří prošli dobami krizí a udrželi pevnou linii za vysokou cenu každého z nich. V tomto procesu se ujistili, že naši generaci zachovali loď bezpečí zvanou – Církev adventistů sedmého dne.

Kapitola 7.

Devět výrazných bodů.

Pozorovali jsme něco, co se v podobě odpadnutí alfa šířilo církví adventistů s. d. na přelomu století. Sledovali jsme, jak hrubě napadlo církve právě v době, kdy Bůh otevíral svět pro zvěst evangelia. Slyšeli jsme varování, že ještě něco nebezpečnějšího má zase přijít. Z těchto důvodů je podstatně důležité, abychom analyzovali to, co se odehrálo a rozpoznávali signály, naznačující, že se blíží poslední velké odpadnutí. Souhrnem předkládáme důležité body.

1. SVOD:

Jednou z hlavních charakteristik odpadnutí alfa byl svod. Někdy byly vysloveny zcela otevřeně nepravdy. Jindy byla řečena částečně pravda, a tím měla pravda vzbudit falešné představy. Jednou psala E. Whiteová dr. Kellogovi a radila mu v otázce velké budovy v Chicagu. On pak často citoval toto svědectví jako důkaz, že se Ellen Whiteová mýlila. Žádná taková budova prý neexistovala, namítal samolibě a sestra Whiteová se prostě zmýlila. Už se ale neobtěžoval dodat, že spolu se svými stoupenci byli pevně rozhodnutí, že ji vystaví a šli tak daleko ve svých záměrech, že už měli hotové plány dřív, než se projekt zastavil.

E. Whiteová zvláště varovala, že někteří lidé ztratí víru v ducha prorockého a v základní body věrouky církve. Ve vidění sledovala skupiny věřících, jak se společně radily v Battle Creeku a plánovali zvláště to, jak by skryli své nepřátelství vůči jejím spisům a některým bodům učení. Skrývali tak své pravé pocity, a tak mohli účinněji působit na adventisty, kteří byli věrní své církvi a kteří by jim nikdy nenaslouchali, kdyby jasně odhalili své počáteční záměry. V průběhu odpadnutí znovu a znovu lidé obětovali pravdu pro dosažení nějakého okamžitého cíle. E. Whiteová to napsala asi nejnázorněji: „Pomlouvavné jazyky a lidé zatvrzelí ve svém smýšlení, zkostnatěle dlouhým porušováním zásad pravdy neustále působí, aby přivodili zmatek.“ (1) Tato technika byla v odpadnutí alfa popsána jako zneužívání Písma a spisů ducha prorockého. V r. 1905 byli adventisté varováni před lidmi, kteří „shromáždí kvanta biblických výrobků a ohradí jimi jako důkazovým materiálem své

teorie, které přinášejí... Uposlechnout těchto nesprávných kombinací textů, když taková aplikace boří byť i jeden pilíř základů, které Bůh chránil posledních padesát let, by bylo velkou chybou.“ (2)

Dokonce ještě výraznější je výstraha, kterou dala o budoucím zneužívání jejich spisů. „Ukáže se, že ti, kdož přinášejí falešné svědectví, nemají vyvinutý smysl pro čest a poctivost. BUDOU KLAMAT LIDI a svými bludy budou prokládat svědectví s. Whiteové; budou používat jejího jména, aby dodali vlivu svému dílu. Vyberou ze svědectví takové pasáže, které budou považovat za podporu pro své postoje a umístí je do pozadí bludů, takže lidé jejich bludy budou moci zkoumat a přijímat.“ (3)

Je zajímavé, že tyto lidé zneužívající pravdy, mohou cítit, že mají absolutní pravdu a budou ji přinášet s přesvědčením, které může budit obdiv. Takový byl případ dr. Kelloga. E. Whiteová upozornila činitele GK, aby nebyli „zaslepeni jeho výroky. Některé z nich mohou být pravdivé, jiné však nejsou pravdivé. On sám může předpokládat, že všechna jeho tvrzení jsou pravdou; ale ty bys je nikdy neměl brát jako pravdivé ani ho ujišťovat o tom, že tomu tak je.“ (4)

2. DĚLENÍ NA SKUPINY:

Alfa odpadnutí prozrazuje paradox u lidí, kteří tvrdí, že nesou nějaké nové nádherné pravdy a přitom současně rozdělují církev všude, kde se dostaly jejich myšlenky. Zdá se, že hranice států na tento překvapující fenomén nemají žádný účinek. Sbor v Battle Creeku se octl uprostřed vřavy. Sborny v Anglii, Skotsku a Walesu zažily rozruch, když se v nich objevily názory, rozdílné od adventních postojů. Kristus moudře svěřil své církvi zkušební kámen, kterým lze prozkoumat pravdu či faleš nové nauky. Kdyby se prvky rozdělení alfa zase objevily v církvi, historie nás vybízí, abychom byli vrcholně bdělými.

3. ÚTOK NA ZÁKLADNÍ UČENÍ:

Všechna odpadnutí stála na společné půdě útoků proti nejzákladnějším bodům víry adventistů, mezi nimiž jsou pravda o svatyni, vyšetřující soud a inspirace ducha prorockého. Na přelomu století mohla E. Whiteová připomenout, že během uplynulých padesáti let byly podniknuty snahy o podvrácení základních pravd církve, zvláště těch, které jsou ve spojení se svatyní. Studenta historie překvapí, když vidí tyto útoky přicházet pravidelně v časovém odstupu, pokaždé s novou vervou, jako kdyby se objevily poprvé. Obhájci změn budou často používat důvodů, že dokonce E. Whiteová vybízí, abychom byli otevření pro nové světlo. Ale jen zřídka k tomu dodávají podmínky, za kterých to ona doporučuje: prohovoření se zkušenými bratřími a pokud organizovaná církev neuvidí v nové myšlence přínos, je dobré ji opustit. V žádném případě však „nové světlo“ nebude rušit dlouho uznávané základní pravdy. „Přijdou mužové a ženy, kteří budou tvrdit, že přinášejí nové světlo, či další zjevení a budou se snažit, aby odstranili staré mezníky pravdy... Budou obíhat falešné zprávy a někteří podlehnou tomuto svodu. Uvěří těmto pověstem a pak je sami začnou šířit dál... To způsobí, že mnoho lidí ztratí správný směr.“ (5) Všude jinde uvádí pravdu o svatyni, trojandělské poselství, sobotu, stav mrtvých jako základní pravdy. Vystříhá, že satan se pokusí přesvědčit Boží lid, že tyto body je třeba změnit – a tomu by měli čelit „s nejméně soustředěnou horlivostí“. (6)

4. SKRYTÉ ÚTOKY NA STRUKTURU CÍRKVE:

Jeden z nejméně překvapujících výroků E. Whiteové, který kdy napsala, říká, že začali pracovat „vyzvědači“ a snaží se rozvrátit samotnou strukturu církve. (7) Byly připraveny důkladné plány, jak získat nadvládu nad hlavními institucemi církve. Dokonce i sdružení byla touto taktikou ohrožena. Ve viděních byla svědkem tajných schůzek, v nichž mužové osnovali záměry, jak by nejlépe získali vedení, sympatie lidu a změnili strukturu církve. Popsala

spiknutí, v němž byli účastníci „spojeni, aby se podporovali navzájem“. (8) Najde se ještě někdo tak naivní, aby věřil, že toto nebezpečí již nebude hrozit? Toto je zvláště nebezpečná hrozba Božímu dílu, protože toto nebezpečí postupuje pod povrchem pozvolna a nenápadně, až je nakonec příliš pozdě. Bděme, protože tento faktor nelze bez škody opomenout. Historie nás učí, abychom toto nebezpečí nepodcenili. V církvi mohou vzniknout politické zápasy i uvnitř sdružení, stejně jako tomu bylo v Battle Creeku. Bylo tam dobře organizované hnutí při výborech a ústavních shromážděních, které prosazovalo své plány, aby získalo pozice v církvi. Rozšířilo své útoky proti těm, kteří naléhali k návratu, k věrnosti organizované církvi a jejímu učení. Manipulovali církevními prostředky. (Ze sanatoria v Battle Creeku vzešla slavná kniha, na jejímž vzniku se podílel štáb zdejších lékařů. Kniha útočila na otázku ducha prorockého a prostředky za ni byly použity pro projekt, který zůstává zahalen tajuplnými okolnostmi.) V odpadnutí alfa se také projevil nejsmutnější rys ze všech ostatních, když kazatelé, stále vydržovaní církví, slibující jí věrnost svými činy, podporovali hnutí, které proti církvi bojovalo. To všechno jsou viditelná znamení něčeho mnohem závažnějšího. V živém vidění r. 1904 E. Whiteová viděla církev, představenou lodí, která se blížila k ledovci. Bylo vidět pouze kousíček ledovce, ale ten signalizoval smrtelné nebezpečí, které bylo skryto pod hladinou. Božský příkaz zněl: plnou parou vpřed a střetnout se s ním. Nastala drtící srážka, se všemi na palubě to otrásl, ale loď zůstala na hladině a plula dál. Je třeba rozbít překážku čelní srážkou, ona však může roztrhnout loď, do které se pohrne nezadržitelně voda. (Během pouhých osmi let se tato zkušenost měla oživit v případě „nepotopitelného Titaniku“.) Poučení z obrazu je naprosto zřejmé: Mnoho nebezpečí, kterým církev bude muset čelit, je ukryto pod povrchem a lze je poznat jen podle několika příznaků, které se podobají části ledovce nad hladinou. Toto jsou největší hrozby ze všech, které ve vidění E. Whiteové byly překonány, když je loď, plující vpřed s vypětím všech sil, které církev může mobilizovat, rozbije.

5. ZVLÁŠTNÍ ÚSILÍ O UCHVÁCENÍ MLÁDEŽE:

John Harvey Kellog napsal knihu, v níž přinášel myšlenky, které by měly „zrušit platné křesťanské zásady“. (9) Naléhal, aby byla vytištěna i přes nedoporučení ze strany E. Whiteové, která varovala před záluďnostmi pantheismu. Naléhal i potom, co hlasování v GK projekt zrušilo a nakladatelství Review se proměnilo v popel. Po vydání se okamžitě obrátil na mladé lidi z církve, aby se stali zprostředkovateli rozšiřování jeho nové teologie. Použil všechny prostředky, aby získal mládež, včetně obnovení zdravotní školy v Battle Creeku; a to i navzdory božské radě. Připravil speciální brožury určené pro získání mladých lidí a vyslal agenty, kteří aktivně rekrutovali mládež do Battle Creeku. Kdyby se mu jeho plány plně zdařily, mohla se historie církve adventistů ubírat jinou cestou.

Výzva nepravého „nového světla“ pro mládež je zvláštní hrozbou, před níž by dnešní adventisté měli být na pozoru; otcové a matky by učinily dobře, kdyby si dobře přečetli rady z pera E. Whiteové z r. 1906.

„Rodiče, nepouštějte své děti do Battle Creeku... Zvláštní blud se tam zmocnil lidí a jeho nitky byly spřádány do pouhé napodobeniny pravého. Kdo je zodpovědný za východu těchto mladých lidí, která v jejich myslích zanechá znemravňující vliv? Jeden otec napsal o svých dvou dětech, které byly poslány do Battle Creeku – jeden se vrátil jako nevěrec a druhý se vzdal pravdy.

Podobné dopisy přicházely z různých míst. Bylo mi dáno doporučení pro rodiče: Pokud jsou vaše děti v Battle Creeku, neodkladně si je vezměte domů.“ (10)

Co bylo hlavní příčinou těchto krizí pro mladé lidi v Battle Creeku? Postoj tamějších vedoucích činitelů, že Boží zvláštní poselství nejsou spolehlivá.

6. SOUSTŘEDĚNÉ ÚTOKY NA DUCHA PROROCKÉHO:

Jen několik prvků v církvi způsobilo tak velký požár během odpadnutí, jak to učinila otázka Ducha prorockého. „Posledním klamem satana bude úsilí o ochromení účinnosti svědectví ducha Božího... Satan bude důmyslně využívat různých způsobů a prostředků, aby oslabil důvěru Božího lidu ostatků v pravé svědectví.“ (11)

Jeden krátký pohled zpět ukáže, proč je tomu tak. Svod v závěru času bude mimořádně mocný a přitom nenápadný; je dáno zaslíbení, že „všichni, kdož věří, že Pán promlouval prostřednictvím sestry Whiteové, budou bezpečni před mnoha svody, které přijdou v těchto posledních dnech“. (12) Bylo by podivné, kdyby se satanské mocnosti nesoustředily proti této účinné Boží pomoci pro jeho lid. Je však smutné, že satan získá některé ze svých nejoddanějších spolupracovníků z řad adventistů, kteří odpadnou při hledání něčeho nového. Prvním zavržením pravdy si v sobě vytvoří bariéry, kvůli kterým je Bůh posléze ponechá na jejich vlastní cestě.

„Někteří velmi obratně působili, aby zmařili účinek svědectví varování a kázání, která obstála ve zkouškách již půl století. A v tomtéž okamžiku popírají, že by to činili.“ (13) Je zde uveden paradox. Lidé obratně maří vliv ducha prorockého a přitom nadneseně tvrdí, že mu věří. Zde je velký rozdíl mezi otevřenou opozicí a skrytým překrucováním, které maří účinek Božích výzev. Můžeme být úplně jisti, že obojí, přímé i skryté útoky na ducha prorockého, budou součástí odpadnutí omega. A to bude nakonec „úplně poslední satanův svod“.

Zde tkví nebezpečí velkého neštěstí pro Boží lid, poněvadž svědectví pro církve stojí jako hradba mezi Božím lidem a mnohými nebezpečími. „Jedno je jisté: Ti adventisté, kteří se postaví pod satanův prapor, se nejdříve vzdají své víry ve výstrahy a pokárání, která jsou obsažena ve svědectvích Božího ducha.“ (14)

Tento útok můžeme skutečně očekávat. „Opravdu se satanská nenávisť zaměří proti svědectvím... Satan nebude mít jinou tak schůdnou cestu, kterou by sváděl lidi do svého klamu a zotročil je svým mámením, pokud bude Boží lid poslouchat varování, pokárání a rad Božího Ducha.“ (15)

7. OVZDUŠÍ OSOBNÍCH VÝPADŮ:

V odpadnutí alfa můžeme opakovaně sledovat autoritativní donucování ze strany obhájců nového učení. Zdá se, jakoby v nich opozice vyvolávala velmi osobní reakce, na něž reagovali osobními výpady. E. Whiteová při popisování tohoto jedinečného rysu řekla, že v „novém hnutí nezůstane nic stát na starém místě.“ (16)

Lze to sledovat v epizodě, kdy mladý pracovník, fanaticky zastávající novou teologii, vyhrožoval vedoucímu činiteli Generální konference. Mladý muž varoval bratra Daniellse, že bude uvolněn z úřadu a „pošlapán v prach“, pokud se nezačlení do jejich řady. Mnozí, včetně Kelloga a Ballengera, zaútočili na E. Whiteovou. Opozice vůči odpadnutí alfa se stala signálem pro útoky na kohokoliv, nevyjímaje ani nejvyšší církevní činitele, pokud mu odporovali. I toto je ukázkou jednání, před nímž by se adventisté měli mít na pozoru, až přijde odpadnutí omega.

8. ÚTOKY NA ÚROVEŇ CÍRKEV:

Ideály církve adventistů jsou skutečně vysoké; je to poselství o úrovni lidského života pro svět o tom, že se lidstvo brzy postaví před spravedlivým Bohem. Často na tuto úroveň zaútočili lidé, kteří tvrdili, že adventisté jsou zákoníky, pokoušející se svými skutky získat přístup do nebe. Pokud tato nařčení přichází zvenčí církve, většina věřících Božího lidu je schopna zjistit, o co se jedná. Jaký by však byl účinek takového útoku, kdyby přišel zevnitř církve? Duch prorocký podává věcnou odpověď, včleněnou do slov samotného Lucifera, který se radil se svými bezbožnými anděly o tom, jak nejlépe zničit adventisty sedmého den: „Skrze ty, kteří mají pouze formu zbožnosti a neznají její moc, můžeme získat mnohé, kteří by nám jinak uškodili. Milovníci zábav více nežli milovníci Boha se stanou našimi

nejzdatnějšími pomocníky. Lidé, schopní a chytří z této třídy nám poslouží jako návnada, abychom do našich nástrah přilákali další. Mnozí se jejich vlivu nebudou obávat, protože jejich víra je stejná. Tímto je přivedeme k závěru, že Boží požadavky nejsou tak přísné, jak kdysi věřili a že přizpůsobením se světu se zvětší jejich vliv na lidi ve světě. Takto je oddělíme od Krista a oni pozбудou moci, aby nám odolali. Zakrátko nato budou schopni zesměšňovat svou dřívější zbožnost a horlivost.“ (17)

9. TVRZENÍ, ŽE MAJÍ POSELSTVÍ REFORMY PRO CÍRKEV:

Velké nebezpečí tkví v nesprávném pochopení ... (v původní textu nečitelné), protože Písmo i duch prorocký jasně učí, že v církvi Boží nastane pronikavá reforma; problémem však zůstává, jak rozlišit pravou reformaci od falešné. Naštěstí existuje řešení.

„Nepřítel člověka se snaží vzbudit očekávání, že v církvi adventistů musí nastat pronikavá reforma, která bude spočívat v tom, že se vzdáme učení, které tvoří pilíře naší víry.“ (18) Zkušebním kamenem tudíž zůstává skutečnost, jestli ona reforma podpoří uznávané pravdy (v tomto případě se jedná o upevnění těchto bodů a zlepšení života), anebo bude naléhat, abychom se ve jménu něčeho nového (v tomto případě je to radikální přestavba učení spíš než života), zřekli starých pravd. Může se stát, že právě toto bude nebezpečím, na které by měli adventisté dávat pozor. Existují lidé, zatížení na reformy; všechno, co říkají, vždy vyústí v reformu. Pokud se nepříteli podaří k nim přiblížit touto cestou, je možné, že je docela snadno svede, protože „cíli nového učení pro ně ztělesňuje něco, po čem stále toužili. Rozlišení a zkouška je snadná: Vybízí nové učení k reformě života, nebo chce proměnit jen staré, platné pravdy?

„Satan všemožně brání, aby k nám Božím lidu neproniklo nic, co by nás káralo a napomínalo, abychom zanechali svých chyb,“ napsala E. Whiteová při popisu potřeby pravé reformy. „Je zde však lid, nesoucí truhlu Hospodinovu. Z našeho středu odejdou ti, kteří ji už dále nechtějí nést. Ale to nemůže být překážkou pro pravdu, neboť ta půjde dál a výš až do konce.“ (19)

Zde tkví naděje pro církve Boží, dokonce i pro dobu mocného útoku odpadnutí omega. Nikde nečteme, že vítězství je snadné; ale máme opakované ujištění, že vítězství je možné. „Ti, kdo v souladu s Bohem a skrze víru v Něj čerpají sílu k boji se zlem a obhajování spravedlnosti, budou mít těžké spory a často budou muset stát osamoceni. Budou-li závislí jen na Bohu, získají převážná vítězství. Jeho milost bude jejich silou. Budou mravně citliví a vnímaví. Ve své mravní síle obstojí i v přílivu zla. Jako Mojžíš budou mít čistotu, bezúhonnou povahu.“ (20)

Na konci času číhá na církve tajuplné nebezpečí: omega. Ellen Whiteová je viděla a „chvěla se o svůj lid“. Zanechala nám odkaz naděje, s níž můžeme začít tento zápas. „Naší zkouškou bude, abychom obstáli mezi obránci pravdy a spravedlnosti, když nás většina opustí, abychom bojovali Hospodinův boj i s několika společníky, kteří zůstanou věrní.“

Kapitola 8.

Jako pustošící cyklón

Psal se r. 1914. V zaprášeném Battle Creeku, ponořeném v slunci začínajícího léta, jen vzpomínky připomínaly, čím město bylo – čím mohlo být. Na rohu ulic Washingtonské a Main byl malý nápis, který označoval, že zde stálo nakladatelství Review a Herald a bylo zde sídlo Generální konference. Zdravotní škola, otevřená s takovými nadějemi dr. Kellogem,

byla zavřená; zjevně ztroskotala. Adventistů zde bylo již poměrně málo a staré časy připomínala spousta tabulek „na prodej“, které visely tam, kde dříve stála adventistická kolonie. Kdysi E. Whiteová varovala, že „svět se dozví příčinu“ a nyní D. M. Cauright vydal nové vydání své knihy „Zřekl jsem se adventismu“ a tím nechtěně potvrdil splnění jejího proroctví.

„Battle Creek v Michiganu slouží jako dobrý příklad ztroskotání adventismu po otevřené zkoušce.

Když jsem sem přijela v r. 1887, bylo zde téměř dva tisíce lidí, zachovávajících sobotu a všichni žili v jednotě. Často jsem kázala ve velkém chrámu, kde všechna spodní místa i galerie byly plné. Ve škole jsem učila ročník, čítající kolem dvou set mladých mužů a žen, kteří se připravovali pro práci kazatelů a sborových činovníků. Nyní, v r. 1914 je škola uzavřena a ztracená pro tento účel, sanatorium se odtrhlo od církve a téměř všečen personál, lékaři, sestry a sanitní pomocníci zachovávají neděli. Nakladatelství shořelo do základů a zbytek byl přemístěn na jiné místo. Sbor se zredukoval na čtyři až pět set lidí, modlitebna zeje prázdnotou... Mnoho lidí odpadlo, ztratili víru v cokoliv a nechodí už nikam. Bylo to jako pustošící cyklón.“ (1)

Od jasného, lednového rána na úsvitu nového století uplynulo čtrnáct let, kdy svět byl připraven a adventní poselství mohlo jít vpřed v záři hřejivého slunce. Nyní den pominul a jeho stíny se začaly prodlužovat, když zahájil akci 19-tiletý prudký nacionalista s pistolí. V Sarajevu se popletený řidič vydal se svojí otevřenou limuzínou nesprávným směrem do ulice přeplněné lidmi. Za ním seděl, chráníce se slunečníkem před ostrým letním sluncem královský pár. Jejich život byl jako vystřižený z románu o lásce. Tento den slavili své čtrnácté výročí. Řidič na okamžik zaváhal a pokusil se vůz otočit. Vtom však zazněly dva výstřely. Arcivévoda Francis Ferdinand a jeho paní padli do podušek mrtví – a dlouhý den příležitosti pominul. Začala první světová válka. Od této chvíle církev musela začít pracovat v podmínkách světa, sestupujícího do temnot.

TOLIK SVĚTEL POHASLO V TEMNOTĚ. J. H. Kellog, vedoucí lékařského díla, jehož zdravotní školu částečně vydržovali manželé Whiteovi; Albion Ballenger, který se rozhodl zrušit pravdu o svatyni prostřednictvím teologického dokazování, odmítnutím ducha proročského; kazatelé A. T. Jones a E. J. Waggoner, kteří cestovali a kázali se sestrou Whiteovou; bratr George Tenney, editor, kazatel a misionář; bratr L. McCoy, kaplan sanatoria v Battle Creeku, se k nim také přidal. Cauright nenávisťně vyjmenovával – „mnoho lidí na důležitých místech jako správci, profesori na školách, lékaři atd., všichni stojí mimo církev a bojují proti ní svým vlivem.“ (2) Tato ztráta budila závrať a nyní podobně, jako štiplavý dým, vystupující ze spáleniště Review and Herald, nad církví visela chmurná otázka: Jak se taková věc mohla přihodit? Co způsobilo tak masové odpadnutí mezi nejbrilantnějšími lidmi církve?

Odpověď je prostá, až odzbrojující a je zajímavé, že se v tomto problému církev nacházela dost dlouho. Ještě stále v době míru v r. 1898, varovala E. Whiteová před tím, co by se mohlo stát. „V dějinách Boží Církve nebude nikdy doba, kdy by pracovníci mohli složit ruce do klína a v klidu mohli říci: Je pokoj a bezpečí. Pak přijde náhlá zkáza. Všechno může jít zdárně kupředu, ale satan je bdělý, zkoumá a konzultuje se svými zlými anděly další způsob útoku, který by byl úspěšný. Zápas ze strany satana bude čím dál zuřivější... Mysl se postaví proti mysli, plán proti plánu, nebeské zásady budou stát proti zásadám satanovým. Pravda v různých fázích se střetne s bludem v jeho různorodých a měnících se formách a svedl by i vyvolené, kdyby mu to bylo umožněno.“ (3)

Již pět let předtím, než byla vydána Kellogova kniha, byla načrtnuta historie krize. Satan sám zaměřoval svůj útok; nejvyšší vůdce sil temnoty ovládnul pole. Boj se měl odehrávat v nadpřirozené rovině, ve které bez zvláštní ochrany božské pomoci, budou i brilantně nadaní lidé rozprášeni jako listí opadávající v podzimním větru. Kellog, Jones, Waggoner, McCoy – všichni vyšli vstříc nepříteli po prvním rozhodnutí, kdy nahradili svým

vlastním úsudkem varování Božího posla. Tím se zbavili jediné ochrany, která byla účinná. Kdesi v proudu událostí se sami utvrdili, že mají pravdu, že nastal čas, aby se odpoutali od „mrtvého těla mrtvých proroctví“. Když se pak rozprchli z řad církve, činili tak se zbožnými modlitbami, aby jim Bůh žehnal na odchodu.

Přes údolí času zněla ozvěna slov E. Whiteové z r. 1903, která vyřkla v přítomnosti většiny těchto lidí: „Satan má své společníky v lidech. Zlí andělé v lidské podobě se zjevují lidem. V pozoruhodných projevech jim řeknou, že by dokázali mnoho, kdyby uposlechli jejich výzev, takže tito lidé často zamění svou pokoru za příkaz k neposlušnosti a boji. Hřích zatemnil jejich schopnost uvažovat a mocnosti temna jásají. Proč lidé nepřestanete spoléhat na lidi?“ (4)

ZLÍ ANDELE V LIDSKÉ PODOBĚ. Nebyla žádná naděje, že takové utkání lze překonat v lidské síle. Lidství nedokáže chápat logiku andělů, která proměnila vzpomínku na ráj v tak mocný svod, který nerozeznala ani celá jedna třetina andělů. Žádná úroveň vzdělání ani hloubka zkušeností není dostatečnou výbavou, aby se člověk vyhnul takové léčce. John Kellog do ní vešel přímo i navzdory tomu, že ze stránek výstrah E. Whiteové zněl varovný signál a svítila červená.

Jedné noci časněho léta r. 1904 viděla E. Whiteová ve vidění, jak v Battle Creeku probíhá shromáždění. Účastnilo se ho mnoho kazatelů a lékařů a naslouchali, jak dr. Kellog ve všem vidí Boží ideu. Neuvědomovali si, že jsou sledováni z nadpřirozené roviny. E. Whiteová si obzvláště povšimla „potěšeného a zaujatého výrazu posluchačů. Vtom se na ni její doprovod obrátil s mrazivým poselstvím. „Zlí andělé vtáhli do zajetí mysl přednášejícího,“ řekl a pokračoval výstrahou, že „stejně jako padlí andělé byli svedeni a zneuctěni satanem, dopadnou posluchači muže, který promlouval pod spiritistickým vlivem zlých andělů.

Byla jsem překvapena, jak nadšeně přijímali svůdné teorie a rozumování,“ poznamenala E. Whiteová a ukázala na Kelloga. Ten stál nadšený svým úspěchem, jak strhl za sebou kazatele a lékaře a potom vyzval zvláštní výbor v Battle Creeku, aby jeho myšlenky šířil dál v řadách organizované církve. (5)

„Lichotíte si, že jdete vpřed pod vedením inspirace a božského pokroku,“ varovala lid v Battle Creeku. Někteří jsou vedeni falešnou inspirací, která svedla anděly v síncích nebes.“ (6) Kellogovi řekla otevřenou výstrahu, že je „hypnotizován“ satanem, ale on to odmítl jako absurdní. V říjnu r. 1905 vystříhala „muže, kteří se začali zabývat studiem otázek, které přivodily tragédii v nebesích.“ (7) Tváří v tvář takovým výstrahám šel Kellog se svými společníky dál a dál a uklidňoval ostatní, že svědectví E. Whiteové nejsou vždy věrohodná. A tak nakonec dospěli k tragickému splnění jejich předpovědí: „Kdyby jim to bylo umožněno, zlí andělé by zpracovávali mysl lidí, až by jim nakonec nezůstalo nic vlastního... Tak se to stane s kazateli a lékaři, kteří se spřáhli s mužem, jež měl světlo a dostával výstrahy, ale nedbal na ně.“ (8)

Ta samá smutná lekce se splnila v životě Albiona Ballengera. Jednou večer, při evangelizační kampani v Londýně se pokusil přednést předmět o svatyni. Ale byl velmi zmalomyslně způsobem, kterým kázal. Rozhodl se, že „už to nebude kázat, dokud nebude znát to, co káže.“ A pak se dopustil osudné chyby. Prohlásil: „Jasno však nezískám z našich knih. Když světlo bratři obdrželi z původních pramenů, proč bych to neudělal také?“ Bratr Ballenger učinil tutéž chybu, jako před ním Kellog: předpokládal, že kromě lidského uvažování, při kterém studium jednoho člověka je stejně dobré jako studium druhého, už není zapotřebí nic víc. „Sáhnu po knihách a komentářích a po všech ostatních pramenech, ze kterých získal světlo Uriah Smith o této otázce,“ prohlásil sebevědomě a šel přímo do temnoty. To proto, že učení o svatyni nebylo objeveno v „knihách a komentářích“ a nemůže být získáno nikde jinde než u samotného ZDROJE tak, jak bylo objeveno v modlitebním

kruhu mužů a žen, kteří je studovali za chladných podzimních večerů r. 1844. V jejich středu působil tentýž zvláštní Boží posel, který nyní vystříhal Ballengera, aby se vzpamatoval dříve, než bude příliš pozdě. Ale on se rozhodl ignorovat toto upozornění a stejně, jako Kellog opustil adventní víru, aby se už nikdy nenavrátil. V Riverside v Kalifornii (blízko nové zdravotní církevní školy) stráví svých šestnáct posledních let a bude o Ellen Whiteové říkat věci, které v duchu zdánlivé laskavosti měly podryvat její věrohodnost jako zvláštního posla od Boha. (9)

JAKO PUSTOŠÍCÍ CYKLÓN. Cauright mnil těmito slovy církev, ale ona přesněji popsala život těch, kteří církev opustili. Celá galaxie světů z adventních kruhů zanikla; každý z odešlých se vydal vlastní cestou a připojil k části ztroskotaných, když zavrhli Božího posla právě v době, kdy chodili na zemi padlí andělé v podobě lidských bytostí. Svět i církev vstoupila do nové éry. A nyní měla chyba odstoupení ze zvláštní Boží ochrany přinést okamžité a tragické následky.

Rok 1914. Boží lid žil během oněch čtrnácti let na výsluní posledních podzimních dnů. A nyní se obloha zatáhla tmavými mraky prvních podzimních bouří. Rozlehlými belgickými pláněmi hřmotně postupuje v oblacích zvířeného prachu těžké dělostřelectvo a za ním nekonečné řady šedivých uniforem, které označují druhou armádu generála Karla von Bülowa. V Berlíně se třpytí vojenské oddíly na přehlídce a jdou naposledy napříč dlážděnými ulicemi; mladá žena v skládané bílé blůze vchází do jejich řad, uchopila se rukou vojáků a pochoduje s nimi. Několik kroků za ní činí totéž dobře oblečený továrník a na ramenou nese vojenskou pušku. Rozesmáté tváře tupě spěchají do hrozné půlnoci Marne a Verdunu, do přízraku, který svět předtím ještě nespatriil. Viděla ho jen ona mladá paní před léty, když vykročila se svou církví do akce. „Brzy přijde smrt a ničení, vzroste zločinnost a krutost, zlo se postaví proti bohatým, kteří se povýšili nad chudé. Ti, kdož budou bez Boží ochrany, nebudou v bezpečí na žádném místě, v žádném postavení. Lidé se cvičí a využívají svoji schopnost vynalézat, aby spustili nejmocnější mašinerii k zabíjení a vraždění... Ať se prostředky a pracovníci rozptýlí.“ (10)

Jednou byla doba jasu, zlatý okamžik příležitosti pro lid Boží promarněn, protože mistrnému nepříteli se podařilo odvrátit pozornost od jediného poselství, které měl nést. Z této tragédie se vynořuje pouze jediná otázka, na které záleží: Bude se to znovu opakovat?

O d k a z y

Úvod

Ellen White, Testimonies for the Church (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1948), vol. 8, p. 50

Kapitola 1.

1. 8T190
2. M. Hook, Flames Over Battle Creek, RH 1977, str. 98
3. Medical Missionary, říjen 1895
4. EGW ST A 11/21
5. Medical Missionary Conference Bulletin, May 1899
6. Medical Missionary, únor 1906
7. GC Bulletin 18, 4. 1901, str. 316-7
8. Dopisy EGW 3/1900

9. ST B 6/3
10. 8T190-1

Kapitola 2. „Obdrželi jsme neradostné zprávy“

1. ST B 6/5
2. ST B 9
3. ST B 26
4. The Battle Creek Sanitarium Food Idea I. 1. 15.10.1902
5. GC Bulletin 2, čtvrtl. 1901, str. 497
6. Kellog, The Living Temple, str. 52
7. EGW Document File 15, W. C. Spicer: How The Spirit Met a Crisis 21
8. EGW Manuscript 44, 1905
9. EGW Letter 233, 1904
10. D. M. Cauright, Seventh-day Adventism Renounced (New York: Fleming H. Revell Co., 1889) p. 117
11. Tamtéž, p. 413
12. Document File 351, Letter dated July 5, 19
13. Document File 15 C, Spicer, „How the Spirit of Prophecy Met a Crisis“, p. 29
14. 8T 97

Kapitola 3. „Ohnivý meč“

1. Qouted in a letter from B. P. Farchild to A. L. White, Dec. 4,1965
2. 8T 96
3. ST B 6/56
4. A. G. Daniells, The Abiding Gift of Prophecy (mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1936), p. 336
5. EGW, Education (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1903), p. 271
6. Daniells, loc. cit.
7. Tamtéž
8. Letter EGW to S. H. Haskell, Nov. 28, 1903
9. Daniells, op. cit., p. 341
10. ST B 2/21-2
11. L. N. Christian, The Fruitage of Spiritual Gifts (Washington, D.C.: Review and Herald Pub. Assn., 1947), pp. 291-2
12. Daniells, op. cit., pp. 336-7
13. EGW, The Controversy (Mountain View, Calif.: Pacific Press Pub. Assn., 1888), p. 425
14. Tamtéž
15. 2 T 355
16. 1 TT 245
17. PP 88-89
18. Tamtéž 89
19. 9 T 21
20. COL 331
21. GC 489
22. Tamtéž
23. 1 SM 382
24. B ST 7/37
25. GC 490
26. EGW dopisy

27. B ST 2/23

Kapitola 4. „Ty jsi ten muž“

1. Dopis A. G. Daniellse W. C. Whiteovi 16. 3. 1905
2. Tamtéž
3. Tamtéž
4. EGW rukopisy 59/1905
5. A. F. Ballenger „Devět tézí“ str. 1.4
6. EGW rukopisy 62/1905
7. Tamtéž
8. A. F. Ballenger „Vyvržen pro Kristův kříž“, str. 112
9. EGW rukopisy 145/1905
10. Tamtéž
11. 2 T 171
12. EGW dopisy 201/1899
13. EGW rukopisy 145/1905
14. EGW rukopisy 94/1903
15. Tamtéž
16. Dopis EGW br. Daniellovi, Prescottovi 30.10.1905
17. Tamtéž
18. 5 T 81
19. Dopis z odkazu 16
20. 1 SM 200
21. B 2/53

Kapitola 5. „Omega“

1. Kaz. 1,9
2. 1 SM 197
3. Tamtéž str. 200
4. str. 204
5. str. 205
6. 2 T 355
7. GC 369
8. GC 370
9. A ST 11/5-6
10. EGW rukopisy 94/1903
11. Tamtéž
12. B ST 7/30
13. Dopis EGW W. C. Whiteovi z 5. 8. 1903
14. B ST 7/31
15. Dopis EGW br. S. N. Haskellovi 28. 11. 1903
16. EGW Dopisy 328/1906
17. EGW rukopisy 145/1905
18. 1 SM 197
19. B ST 6/41
20. Tamtéž str. 42
21. EGW dopisy 259/1904
22. A ST 11/9-10
23. Dopis EGW br. Daniellovi a Prescottovi z 30.10.1905
24. A ST 12/9

25. B ST 7/15
26. Dopis br. Daniellse br. W. C. Whiteovi 16. 3. 1905
27. 1 SM 205
28. Tamtéž 195
29. B ST 7/34

Kapitola 6. „Zkouška přijde na každého jedince“

1. 1 SM 205-206
2. EGW dopisy 328/1906
3. 5 T 81
4. TM 112
5. 5 T 80
6. Mat. 24,24; Skut. 20,29-30
7. GC 464
8. 1 SM 89
9. Mat. 5,14.16
10. 4 T 89
11. 2 GC 284
12. Dopis EGW br. dr. W. H. Rileyovi z 3. 9. 1904
13. 1 SM 161
14. Dopis EGW br. S. N. Haskellovi z 28. 11. 1903
15. EGW rukopisy 125/1907
16. Dopis EGW br. C. G. Tenneyovi z 29. 6. 1906
17. EGW rukopisy 125/1907

Kapitola 7. „Devět důležitých bodů“

1. 1 SM 195
2. Tamtéž 161
3. TM 42
4. EGW dopisy 138/1902
5. CWE 49-50
6. Tamtéž 41
7. EGW rukopisy 79/1905
8. Dopis EGW br. G. C. Tenneyovi z 29. 6. 1906
9. B ST 7/31
10. EGW rukopisy 20/1906
11. B ST 7/37
12. EGW rukopisy 50/1906
13. B ST 7/31
14. 3 SM 84
15. 1 SM 48
16. 1 SM 205
17. TM 474
18. 1 SM 204
19. TM 411
20. 3 T 302-303
21. 5 T 136

Kapitola 8. „Jako dravý cyklón“

1. Cauright str. 411

2. Tamtéž 412
3. A ST 11/5
4. B ST 7/21-22
5. Tamtéž 6/41
6. A ST 12/1
7. Dopis EGW br. Daniellsovi, Prescottovi z 30.10.1905
8. B ST 6/42-43
9. Document File 178, E. E. Androse, „Bible Study NoII“, July 13, 1911 p. 13
10. 8 T 50